

Execució en el procés laboral

Miquel Àngel Purcalla Bonilla

PID_00203894

Els textos i imatges publicats en aquesta obra estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada (BY-NC-ND) v.3.0 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los i transmetre'ls públicament sempre que en citeu l'autor i la font (FUOC. Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya), no en feu un ús comercial i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Índex

Introducció	5
Objectius	6
1. Normativa d'aplicació	7
2. Títols executius	8
3. Principis de l'execució	10
3.1. Principi dispositiu i impuls d'ofici	10
3.2. Congruència en l'execució i no gratuïtat	10
3.3. Imperativitat	10
3.4. Transacció i renúncia	11
4. Òrgan competent per a conèixer sobre l'execució	12
4.1. Jurisdicció laboral	12
4.2. Jurisdicció civil: jutge mercantil del concurs i execució "social"	13
5. Les parts en l'execució	16
5.1. Les parts	16
5.2. Els tercers	19
5.3. Els interessats	19
6. Terminis en l'execució	21
7. Acumulació d'execucions	23
8. Fases de l'execució	27
8.1. Fase inicial	27
8.2. Fase intermèdia	27
8.3. Fase final	27
9. Suspensió de l'execució	28
10. Execució parcial	29
11. Execució dinerària	31
11.1. Localització de béns	31
11.2. Embargament	32
11.2.1. Prelació de béns	32

11.2.2. Diligència d'embargament	33
11.2.3. Taxació i realització de béns	33
11.2.4. Pagament als creditors	36
11.2.5. Terceria de domini i de millor dret	37
11.2.6. Declaració d'insolvència empresarial	37
11.2.7. Execució provisional de sentències que condemnen a pagar quantitats	39
11.2.8. Execució provisional de sentències condemnatòries en processos singulars	40
12. Execució de sentències d'acomiadament.....	42
12.1. Execució provisional	42
12.2. Execució definitiva de sentències fermes d'acomiadament	44
13. Processos d'execució laboral amb singularitats.....	46
13.1. Extinció del contracte de treball per voluntat del treballador (art. 50 ET)	46
13.2. Execució de sentències contra entitats públiques	46
13.3. Sentències dictades en processos de conflictes col·lectius	48
13.4. Execució de sentències dictades en processos d'impugnació de convenis col·lectius	50
13.5. Execució de sentències en processos de tutela de drets fonamentals	51
13.6. Execució de sentències en matèria d'acomiadament col·lectiu ..	51
13.7. Execució en el procés monitori laboral	52
14. Costes en l'execució.....	54
Resum.....	55
Exercicis d'autoavaluació.....	59
Solucionari.....	61
Bibliografia.....	62

Introducció

El mòdul d'execució laboral pretén ser una lectura teòrica i pràctica, adaptada a les necessitats dels graus universitaris actuals, de les claus essencials d'aquesta matèria processal. Així, no és precisament desconegut que no serveix de res una sentència que no sigui objecte de compliment per part del condemnat i, per això, l'execució, com a eina transversal, permet fer efectiva la tutela judicial efectiva de qui ha obtingut una sentència (o títol judicial o extrajudicial divers) favorable. L'execució en el procés laboral, la regula preferentment la LRJS, però també la LEC i, en mesura qualitativa i quantitativa, les regles de LJCA i de la Llei concursal. Per això sovint s'ha de fer menció a aquestes diverses normes en funció del tema analitzat.

El mòdul inclou, en els apartats 1 a 5, una sèrie de nocions bàsiques relatives als principis del procés d'execució, a la determinació del jutge competent (social, però de vegades mercantil –és el cas del concurs–) i de les parts (a més de tercers), i sobre quins són els títols executables. Després s'analitza l'important tema dels terminis per a sol·licitar l'execució (apartat 6) i les fases de l'execució, l'acumulació d'execucions i les causes de suspensió de l'execució en el procés laboral (apartats 7 a 9).

A continuació, el mòdul analitza l'execució parcial, la provisional i la definitiva, i a més diferencia l'execució dinerària de la resta d'execucions laborals (apartats núm. 10 a 13). Així, s'aborda amb detall l'execució en cas d'acomiadaments; després s'analitza el reguitzell de processos laborals que tenen matisos en matèria d'execució (extinció de l'article 50 ET, tutela de drets fonamentals, monitori laboral, etc.), i finalment s'aborda el tema de les costes (apartat núm. 14).

El mòdul es tanca amb un resum, un qüestionari tipus test (15 preguntes), amb el solucionari corresponent, i una relació de bibliografia recomanada.

Amb finalitat de coneixement pràctic, s'hi incorporen diversos formularis d'interès per a la pràctica professional com a advocat laboralista en els processos d'execució.

Objectius

Els objectius que es pretenen que assoleixi l'estudiant una vegada treballats els continguts d'aquest mòdul són els següents:

1. Assimilar conceptes i termes jurídics bàsics en l'execució laboral.
2. Analitzar les bases normatives essencials del procés d'execució laboral.
3. Conèixer les característiques essencials de l'execució en el procés laboral.
4. Determinar les diferències entre l'execució definitiva, la provisional i la parcial.
5. Aprendre els terminis i tràmits d'execució laboral.
6. Aprofundir en l'execució dinerària i en les execucions especials d'acomiadament.
7. Entendre els criteris bàsics d'execució de procediments no dineraris i diferents de l'acomiadament.

1. Normativa d'aplicació

L'execució de sentències forma part del dret constitucional a la tutela judicial efectiva (art. 24 CE), però està subjecta als requisits i les limitacions que imposi el legislador ordinari. Així, les sentències i la resta de títols executius, judicials i extrajudicials es poden executar d'acord amb el que disposa la LEC (com a norma supletòria), amb les especialitats, però, que disposa la Llei 36/2011 (LRJS), com a norma especial del procés d'execució laboral.

2. Títols executius

D'acord amb l'article 517.2 LEC, els títols (documents *nulla executio sine titulo*) executables per la jurisdicció social són els següents:

1) Sentències de condemna ferma (art. 521 i 522 LEC). Se n'exclouen les sentències merament declaratives i les constitutives.

2) Laudes o resolucions arbitrals i acords de mediació. Aquest tipus de resolucions són habituals en casos de procés electoral (art. 76 ET) o per a resoldre discrepàncies en període de consultes sobre mobilitat geogràfica, modificació substancial de condicions de treball, suspensió del contracte per causes econòmiques, tècniques, organitzatives o productives i acomiadament col·lectiu (art. 85.1 ET), o, en definitiva, en els casos d'inaplicació del conveni col·lectiu que indica l'article 82.3 ET. També es pot dictar laude en cas de pacte com a sistema de solució de conflictes entre un autònom dependent i el seu client (art. 18 Llei 20/2007). Un laude, per cert, es pot impugnar mitjançant el procediment ordinari, dins el termini de 30 dies hàbils des de la seva notificació (art. 65.4 LRJS).

3) Resolucions judicials que aprovin o homologuin transaccions judicials (acords davant el secretari judicial abans de l'acte judicial –art. 84 LRJS– o dins el mateix acte de judici –art. 85.8 LRJS– o en qualsevol altre moment del procés en què hi hagi acord entre les parts i sigui homologat mitjançant una interlocutòria –art. 246 LRJS–), i, d'acord amb l'article 63 LRJS, els acords extrajudicials en conciliació (davant el servei de conciliació administrativa –col·loquialment conegut, malgrat que tècnicament no és gaire correcte, com a “CEMAC”– o davant el Tribunal Laboral de Catalunya –òrgan extrajudicial de solució de conflictes–). Es pot transaccionar fins i tot en la mateixa execució (art. 246.1 LRJS), mitjançant un conveni a aquest efecte.

4) Per a l'execució de les sentències estrangeres a Espanya, i per a l'execució de les sentències espanyoles a l'estranger, la normativa d'aplicació remet als tractats internacionals i a les disposicions legals sobre cooperació jurídica internacional, de manera que la LEC és aplicable, tret que disposin una altra cosa els tractats subscrits (art. 523 LEC). No obstant això, aquest propòsit es trunca per la disposició derogatòria única de la LEC 2000, en mantenir la vigència de la LEC de 1881 (art. 951 a 958) i al mateix temps prometre una nova llei de cooperació jurídica internacional en matèria civil.

5) En l'àmbit comunitari, es reconeix l'eficàcia de les resolucions judicials dictades pels tribunals d'un estat membre en tots els altres (art. 33 Reglament 44/2001, que ha substituït, des de l'1 de març de 2002 i a excepció de Dinamarca, el Conveni de Brussel·les de 1968) i, per tant, els tribunals competents

de l'estat membre en què es pretengui dur a terme l'executòria han de procedir al seu despatx (art. 38 Reglament 44/2001), sense necessitat d'obrir un procediment especial per a això, sempre que hi concorrin els requisits de viabilitat i procedibilitat establerts en aquesta norma comunitària. En termes similars es pronuncia el Conveni de Lugano (DOUE 21-12-07), que subscriuen la Unió Europea, Dinamarca, Islàndia, Noruega i Suïssa. Ara bé, el que s'ha dit només és vàlid per als litigis entre empresaris i treballadors com a conseqüència del contracte individual de treball, però no en matèria de Seguretat Social.

3. Principis de l'execució

3.1. Principi dispositiu i impuls d'ofici

L'execució l'ha de sol·licitar la part interessada (art. 239.1 LRJS i art. 549.1 LEC) i, un cop demanada, la seva tramitació la segueix d'ofici el jutjat o tribunal competent (art. 239.3 LRJS). En aquest impuls d'ofici, el paper del secretari judicial és clau, com veurem.

3.2. Congruència en l'execució i no gratuïtat

Implica que s'ha d'executar sobre el que s'ha judicat prèviament, en especial, i donar efectivitat a la sentència en els seus propis termes (art. 18.2 LOPJ i art. 241.1 LRJS). Per tant, la part dispositiva (decisió) de la sentència, o els termes de l'acord o laude, són el contingut de l'execució. Per això, no és possible en matèria d'execució depurar incongruències de la sentència, ja que això s'ha de fer mitjançant l'aclariment de sentència (art. 267 LOPJ i art. 214 LEC) o el complement de sentència (art. 215 LEC).

Tanmateix, en alguns casos es pot substituir una execució *in natura* (termes literals de la sentència, laude o acord), per una execució per equivalent econòmic (art. 18.2 LOPJ). Ara bé, en matèria de prestacions de la Seguretat Social o de salaris de tramitació en un acomiadament, no constitueix incongruència el fet que es demani execució de condemna de futur (art. 99 LRJS), és a dir, una extensió en el temps dels efectes del que s'ha jutjat fins al moment de la mateixa execució, sempre que en la demanda s'hagi demanat aquesta condemna de futur.

Altrament, l'execució no té reconegut el dret d'assistència jurídica gratuïta, de manera que les costes les han de pagar, si és el cas, treballadors o beneficiaris del sistema públic de la Seguretat Social.

3.3. Imperativitat

Les resolucions judicials s'han de complir (art. 118 CE), ja que això forma part del dret a la tutela judicial efectiva (art. 24 CE). Si el condemnat per una sentència no compleix voluntàriament, és clar que neix la possibilitat d'obligar-lo al compliment, i demanar-li, per exemple per un deute salarial, que identifiqui els seus béns (manifestació) per tal d'executar amb eficàcia la sentència (art. 589 LEC), i si no ho fa, es poden imposar constreyniments pecuniaris com a

resposta a l'incompliment (sancions d'un màxim de 300 euros diaris mentre no compleixi –art. 241.2 LRJS–) o multes coercitives a tercers que no compleixin els requeriments judicials (art. 75.3 LRJS).

3.4. Transacció i renúncia

L'article 3.5 ET prohibeix la renúncia dels drets reconeguts per sentència (conciliació o laude ferm) favorable al treballador. Al seu torn, l'article 246 LRJS permet la transacció (terminis, reducció del deute, novació del contingut del títol executiu) dins el procediment executiu, mitjançant la formalització d'un conveni *ad hoc* signat per les parts i homologat mitjançant una interlocutòria judicial. El jutge es limita a valorar si l'acord s'ha subscrit amb dol, coacció, frau o si perjudica tercers o interessos públics (per exemple, el FOGASA).

Exemple

Formulari núm. 1: escrit en què es comunica al jutjat la signatura de conveni de transacció i se'n demana l'homologació judicial

AL JUTJAT SOCIAL

Joan L. K., advocat col·legiat, i Anna M. J., graduada social col·legiada, actuant respectivament en nom i representació de XXXX i de YYY, part demandant/executant i demandada/executada en aquest procés seguit amb el núm. 497/12, en fase d'execució, segons el que tenim acreditat en actuacions, compareixem davant el jutjat i com a millor escaigui en dret

MANIFESTEM

- 1) Que les parts que representem han arribat a un acord transaccional sobre l'execució de la sentència ferma dictada en aquest procés en data XXX, de manera que adjuntem a aquest escrit el conveni transaccional esmentat degudament signat pels litigants.
- 2) Que, tenint en compte això i el fet que el conveni subscrit no implica una renúncia de drets favorables al treballador, d'acord amb el que disposa l'art. 246 LRJS, sol·licitem l'homologació de l'acord, i que substitueixi el títol executiu judicial.

Per tot això,

Al JUTJAT SOL·LICITEM que consideri presentat aquest escrit i el conveni transaccional que s'hi adjunta, i que es dicti una interlocutòria que homologui el conveni, que substituirà el títol executiu judicial.

Terrassa, 20 de març de 2013 (afegir signatura de tots dos)

4. Òrgan competent per a conèixer sobre l'execució

4.1. Jurisdicció laboral

És competent el jutjat d'instància que va conèixer sobre l'assumpte (sentència, acord, transacció) per a dictar una interlocutòria d'execució que contingui l'ordre general d'execució i el seu despatx, i el secretari del jutjat (art. 237.2 LRJS). Així, les instàncies superiors (Sala Social del TSJ i de l'Audiència Nacional –excepte en casos de conflicte col·lectiu que resolguin com a primera instància– o del Tribunal Suprem) no tenen competència executiva sobre les resolucions que dictin en segona instància, malgrat que reconeguin drets susceptibles d'execució.

Els títols judicials els executa el jutjat que va dictar la resolució, excepte:

- 1) Casos d'acumulació d'execucions en un mateix jutjat, essent aquest el competent, com analitzarem més endavant.
- 2) Que hi hagi jutjats especialitzats en execucions, com és el cas del jutjats d'execució a Barcelona i a València (art. 237.4 LRJS, art. 46 LEC i art. 98 LOPJ).

Es ratifica legalment, en la LRJS, el sistema instaurat abans de l'any 1990 en els jutjats socials de Barcelona, sobre la base de l'inicial Acord del Ple del CGPJ de 17-12-1986. Posteriors acords del mateix CGPJ van instaurar diversos jutjats d'execucions a Barcelona (13-12-1989 i 29-1-1992) i un a València (20-12-1989). Mitjançant la fórmula dels jutjats d'execucions, es poden assolir els objectius següents:

- La millor coordinació de les execucions contra un mateix deutor i, en concret, sobre uns mateixos béns, per tal de facilitar l'acumulació o, almenys, la tramitació coordinada, evitar la reiteració d'actuacions, aconseguint la simultaneïtat en el temps d'embargaments i vendes de béns del mateix deutor, i possibilitar, si escau, l'ulterior repartiment proporcional de quantitats obtingudes.
- Quan pel divers ritme temporal de presentació de les demandes executives no sigui factible l'acumulació o la simultània tramitació, les execucions posteriors tindran els antecedents necessaris per a la seva ràpida tramitació; antecedents que faciliten la coordinació de les execucions existents contra un mateix deutor davant altres òrgans judicials o administratius.
- La unificació en les relacions amb els intervinents en el procés d'execució i amb els organismes col·laboradors, la utilització racional dels mitjans per-

sonals i materials disponibles, la unificació de criteris i especialització, al mateix temps que allibera de la competència sobre els processos d'execució la resta de jutjats socials de la mateixa circumscripció que es poden dedicar en exclusiva als processos declaratius.

- En matèria d'acomiadament, extinció del contracte per causes objectives i altres decisions extintives de les relacions de treball, coneix, en primer lloc, de la demanda executiva el jutjat que hagi conegut de l'assumpte en instància fins que quedi resolta, si escau, la relació laboral i s'hagin fixat les quantitats corresponents en concepte d'indemnització i salaris de tramitació, si escau, i no obstant això, les actuacions executives subsegüents a la resolució ferma que contingui aquests pronunciaments les ha d'assumir, si s'insta la continuació de l'execució, el corresponent jutjat d'execucions.

3) En cas de concurs, l'execució de les empreses que hi estiguin sotmeses, des de l'1-9-2004 (Llei concursal vigent) és competència del jutge mercantil del concurs (art. 237.5 LRJS), excepte les execucions iniciades abans de la declaració de concurs i de la fase de liquidació en tot cas, sempre que els béns embargats o travats no siguin necessaris per a la continuació de l'activitat empresarial o professional.

4) Els títols no judicials determinen, en funció del lloc on s'han constituït (per exemple, el lloc on s'ha dictat el laude –si no s'ha impugnat o si ha estat impugnat i la sentència és desestimatòria, ja que si és estimatòria la competència executiva és del jutjat que ha estimat la impugnació–, el jutjat competent (art. 237.2 LRJS).

4.2. Jurisdicció civil: jutge mercantil del concurs i execució “social”

La Llei concursal regula els efectes de la declaració del concurs sobre les accions individuals que es puguin exercir contra el deutor (art. 50), la possibilitat de continuar i acumular els judicis declaratius en tramitació en què el deutor sigui part (art. 51) o els procediments arbitrals en tramitació (art. 52), els efectes sobre les execucions i els constreyniments (art. 55) i l'atribució de competència al jutge del concurs per a conèixer de les execucions de garanties reals que s'han d'iniciar o iniciades sobre béns afectes a l'activitat empresarial o professional del deutor o a una unitat productiva (art. 56 i 57).

Amb caràcter general, el legislador atribueix al jutge del concurs la competència per a conèixer de qualsevol execució contra el patrimoni del concursat (art. 8.3 LC i 86 ter LOPJ). Es parteix de la idea que la bona fi del procés concursal exigeix que qualssevol execucions o constreyniments administratius contra els béns del deutor quedin suspesos i integrats en el concurs, ja que, altrament, el seguiment d'execucions separades frustraria per complet la finalitat d'obtenir la *par conditio creditorum* mitjançant el procés concursal i la satisfacció i l'efectivitat dels crèdits de manera proporcional i sense cap altra preferèn-

cia que la que estableixi expressament la Llei. La suspensió de les execucions singulars apareix, així, com el mecanisme legal previst per a fer realitat el principi de la *par conditio creditorum*. Per tant, no s'ha d'admetre que cada creditor iniciï o prossegueixi contra el deutor execucions singulars que menyscabin el patrimoni del deutor comú al marge del concurs.

Les normes de la legislació concursal que afecten més directament l'execució social es reflecteixen en l'article 55 LC, en el qual es disposa el següent:

1) Un cop declarat el concurs, no es poden iniciar execucions singulars, judicials o extrajudicials, ni es poden seguir constreyniments administratius o tributaris contra el patrimoni del deutor. Fins a l'aprovació del pla de liquidació, es poden continuar els procediments administratius d'execució en què s'hagi dictat diligència d'embargament i les execucions laborals en què s'hagin embargat béns del concursat, tot això abans de la data de declaració del concurs, sempre que els béns objecte d'embargament no siguin necessaris per a la continuïtat de l'activitat professional o empresarial del deutor.

2) Les actuacions que es trobin en tramitació queden suspeses des de la data de declaració de concurs, sense perjudici del tractament concursal que correspongui donar als respectius crèdits.

3) Quan les actuacions d'execució hagin quedat en suspens de conformitat amb el que disposen els apartats anteriors, el jutge, a petició de l'Administració concursal i amb l'audiència prèvia dels creditors afectats, pot acordar l'aixecament i cancel·lació dels embargaments travats quan el seu manteniment dificulti greument la continuïtat de l'activitat professional o empresarial del concursat. L'aixecament i cancel·lació no es pot acordar respecte dels embargaments administratius.

No obstant això, l'article 55.1 de la Llei concursal consagra una important excepció respecte dels procediments d'execució laboral ja iniciats en el moment de la declaració del concurs, sempre que els béns embargats no siguin dels que queden afectes a l'activitat empresarial o professional del concursat.

La finalitat conservativa de l'empresa que té el concurs seria impossible o difícil de complir si s'admetés que cada jutjat social decidís, en cada cas, si els béns embargats abans del concurs són o no necessaris per a la continuïtat de l'activitat de l'empresa, i sense la visió en conjunt de la situació de l'empresa que únicament posseeix el jutge del concurs. Resoldre sobre la rellevància dels béns embargats per a l'exercici de l'activitat productiva de la deutora exigeix, inexcusablement, un estudi de la situació patrimonial i comptable de l'empresa concursada, i fins i tot també de la posició que els béns embargats ocupen en el seu cicle productiu i financer. En el mateix sentit, si es vol oferir un conveni als creditors per a superar la situació d'insolvència, no és possible admetre que elements essencials, com els que constitueixen l'immobilitzat, els realitzin un creditor aïllat, que d'aquesta manera percep el seu crèdit però

conduïx la concursada a la desaparició, ja que no pot dur a terme la seva activitat empresarial. Sens dubte, doncs, “és el jutge mercantil, amb l’auxili de l’Administració concursal” qui es troba en la millor posició per a conèixer aquests aspectes i, en definitiva, “per a poder resoldre si els béns sobre els quals recau l’embargament són o no necessaris per a la continuïtat de l’activitat professional o empresarial del deutor”.

De la regulació concursal exposada, hi destaca la prohibició d’iniciar execucions després de la declaració del concurs, i la suspensió de tots els processos d’execució en tràmit quan es declara el concurs. El legislador concursal permet la continuació de l’execució laboral –i dels constreyniments administratius– “sempre que els béns del deutor hagin estat embargats abans de la data de la declaració del concurs”. Però, a continuació, com a excepció al règim de l’execució laboral separada, s’esmenta, com hem dit, el supòsit de les execucions en què els béns embargats són necessaris per a la continuïtat de l’activitat professional o empresarial del deutor.

5. Les parts en l'execució

És convenient diferenciar, a efectes pràctics, entre les parts, els tercers i els interessats.

5.1. Les parts

Les parts (art. 240.1 LRJS) són l'executant (qui sol·licita l'execució), l'executat (persona contra la qual es dirigeix l'execució), el Ministeri Fiscal (processos de drets fonamentals), el FOGASA (art. 23 LRJS) i qui tingui un interès legítim i personal, com a creditor o deutor, sense que figuri en el títol executiu però que es puguin veure afectats (per exemple, qui respongui personalment d'un deute com a successor de l'executat o com a deutor solidari, o sigui propietari d'un bé afectat pel deute).

Matisacions

a) Quant a la successió en la posició de part executant o executada, cal dir que si aquella es produeix abans de la demanda, no es pot plantejar el tema en execució, tema que en tot cas s'ha de dirimir en incident d'execució (art. 240.2 LRJS), i és important demostrar que es té coneixement material de la successió d'empresa (art. 44 ET) després de la demanda i que la successió s'ha produït, també, després de la sentència i com a fet o circumstància sobrevinguda i no coneguda fins llavors. L'incident és una vista on les parts exposen les seves posicions i es resol mitjançant una interlocutòria.

b) Quant als béns de guanys, responen de les obligacions concretes conjuntament pels cònjuges o per un d'ells per a l'interès comú de la societat. No obstant això, no es presumeix que els deutes concrets per un dels cònjuges ho siguin de la societat. Partint d'aquesta presumpció, la LEC (art. 541) estableix el principi inicial que no es despatxa execució contra la societat de guanys; el despatx, per tant, es duu a terme contra un cònjuge deutor concret i la norma diferencia llavors dos supòsits:

- Deutes dels quals hagi de respondre la societat de guanys: en aquest cas, es confereix a l'altre cònjuge qualitat processal de part amb caràcter general, i fins i tot es pot oposar a l'execució negant la responsabilitat dels béns de guanys, fet que ha de provar l'executant.
- Deutes privatis d'un dels cònjuges que persegueixen béns comuns per falta o insuficiència dels privatis: l'embargament també s'ha de notificar a l'altre cònjuge, que pot sol·licitar la liquidació de la societat de guanys, i mentrestant se suspèn l'execució quant als béns comuns.

Del que s'ha dit sorgeix el dubte relatiu a si la competència és del jutge civil o si el jutge social pot liquidar la societat, si ho demana el cònjuge com a conseqüència de l'executòria que tramita. La LEC sembla obrir la possibilitat a aquesta segona alternativa (competència del jutge social), en referir-se no solament al jutge de família en els casos de separació o divorci, "sinó al jutge davant el qual se segueixin les actuacions sobre dissolució del règim per alguna de les causes previstes en la legislació civil" (art. 807 LEC). Des d'aquesta perspectiva, la dissolució de la societat de guanys del deutor es configuraria com una *qüestió prejudicial* que ha de resoldre per la via incidental el jutge social (art. 4.1 LRJS), i mentrestant se suspèn de l'execució tot el que afecti béns comuns.

Aquesta interpretació, però, no ha estat acceptada per la Sala de Conflictes del Tribunal Suprem, que es pronuncia a favor de l'ordre jurisdiccional civil, sobre la base, entre altres arguments, que la decisió que es dicti sobre la liquidació depassa els límits del procés en què es produeixi (TS, Sala de Conflictes de Competència, interlocutòria de 12-4-2005).

c) Quant al deutor solidari, l'article 542 LEC estableix que no cal estendre l'executòria a deutors solidaris que no figurin en el títol executiu, i que, si apareixen diversos deutors solidaris en el títol executiu, l'execució es pot sol·licitar enfront d'un, d'alguns o enfront de tots ells, i la decisió és de l'executant. Així s'esdevé, per exemple i a la pràctica, en processos d'acomiadament en què s'hagi declarat la cessió il·legal de treballadors (art. 43 ET), ja que, altrament, mancaria de virtualitat l'opció que, en aquests casos, es reconeix al treballador afectat per a adquirir, a la seva elecció, la condició de fix en l'empresa cedent o en la cessionària.

Aquest mateix criteri és aplicable als supòsits en què entre els executats hi hagi relacions no de solidaritat, sinó de subsidiarietat. Per això resulta evident que els deutors subsidiaris només es poden veure sotmesos a una executòria si han estat cridats com a part en el procés declaratiu, integrant en tot cas el títol que es despatxa.

d) L'execució davant agrupacions d'interès econòmic (AIE –persones físiques o jurídiques, que exerceixin activitats empresarials, agrícoles o artesanals; entitats no lucratives dedicades a la recerca, i els qui exerceixin professions liberals amb la finalitat de facilitar el desenvolupament o millorar els resultats de l'activitat dels seus socis–) o unions temporals d'empreses (UTE –sistema de col·laboració entre empresaris per un temps cert, determinat o indeterminat, per al desenvolupament o l'execució d'una obra, servei o subministrament–, habituals en el sector de la construcció i obra pública), només es pot despatxar com a execució directa contra les empreses que componen l'AIE o l'UTE si, mitjançant un acord propi d'aquestes empreses "agrupades" o una disposició legal, responen solidàriament dels actes de l'AIE o de la UTE. Si la llei o els

acords propis fixen una responsabilitat subsidiària, cal atènyer-se primer a la insolvència de la unió o agrupació. Un cop acreditada la insolvència, escau, llavors, la responsabilitat subsidiària de les empreses que les componen.

e) L'execució davant les entitats sense personalitat jurídica (per exemple, comunitat de béns), es resol d'acord amb l'article 1.2 ET, l'article 240 LRJS i l'article 544 LEC, de manera que si actua com a tal i de manera diferenciada en el tràfic jurídic, l'execució s'ha de despatxar contra els qui resultin ser els socis, partícips, membres o contra els gestors que hagin intervingut en nom seu davant els treballadors.

Per a determinar la condició personal de membre, partícip, soci o gestor, es preveu també la compareixença incidental, on es pot practicar prova sobre aquest tema. Aquesta compareixença no seria necessària, però, quan en el títol executiu ja estiguin identificades aquestes persones com a integrants de l'entitat sense personalitat.

Constitueix una excepció, però, el cas de la comunitat de propietaris en règim de propietat horitzontal, ja que només és possible el despatx de l'execució sobre els seus béns comuns i, excepcionalment, contra els privatis de cada propietari per la quota que li correspongui en l'import insatisfet a l'executant.

f) L'execució davant les administracions públiques, d'acord amb els articles 287 i 299 LRJS, queda de la manera següent: aplicació supletòria per a tot el que no estigui regulat en aquestes disposicions de la LJCA, tret que la sentència hagi dit una altra cosa diferent, les administracions públiques tenen un termini específic de dos mesos per a donar compliment voluntari a la sentència dictada contra elles, de manera que el procés executiu no es pot iniciar si no ha transcorregut el dit termini; no obstant això, en la sentència es pot fixar un termini inferior per al seu compliment, la qual cosa obligaria el demandant a demanar un pronunciament específic del jutge que escurcés aquest termini.

g) En el procés d'execució laboral, la forma més característica de transmissió activa *inter vivos* del crèdit és l'expressament regulada subrogació *ex lege* a favor del FOGASA en la posició, en tot o en part, del treballador executant al qual aboni les prestacions legalment al seu càrrec. Aquest organisme, per al reemborsament del que s'ha satisfet, se subroga obligatòriament en els drets i les accions dels treballadors; conserva el caràcter de crèdits privilegiats que els confereix l'article 32 ET, i també disposa, la qual cosa evidencia la possible ampliació de parts executants derivada de la transmissió, que "si aquests crèdits concorren amb els que puguin conservar els treballadors per la part no satisfeta pel Fons, els uns i els altres s'han d'abonar a prorrata dels seus respectius imports"(art. 33.4 ET). I es possibilita que si aquest organisme se subroga abans de l'inici efectiu de l'execució, aquell pugui instar per si mateix el seu començament (art. 24 LRJS).

h) La norma processal laboral regula, a més, el supòsit de subrogació legal de l'Estat, en forma total o parcial, en els drets i les accions dels treballadors o beneficiaris, o fins i tot dels empresaris, quan en execució provisional aquell hagi anticipat quantitats o quan ha de respondre solidàriament del seu reintegrament enfront de l'empresari si el pagament s'ha anticipat amb càrrec a la consignació que aquest hagi hagut d'efectuar per a recórrer, i aquesta acció s'hagi d'exercir en execució definitiva (art. 289 a 293, 295 i 301 LRJS).

5.2. Els tercers

Els tercers (art. 240 LRJS) són els vinculats per un procés d'execució per la seva relació amb els béns o drets embargats. Parlem, així, de *terceria de domini* i de *terceria de millor dret*. Es tramiten aquestes qüestions per via d'incident d'execució (tema sobre el qual tornarem en parlar de l'execució dinerària). Finalment, en el procés laboral hi ha un tercerista peculiar i "genuí laboral": els treballadors no afectats per un litigi però als quals el despatx de l'execució por perjudicar greument (risc de pèrdua del lloc de treball), que poden demanar la suspensió de l'execució (art. 252 LRJS).

5.3. Els interessats

Els interessats, en una primera aproximació, són el FOGASA com a fiador legal de l'empresari insolvent o en situació concursal, i els dipositaris o adjudicataris de béns que han de complir les obligacions fixades pel jutge o pel secretari judicial (art. 75.2 LRJS).

Es consideren, per tant i més àmpliament, interessats els qui es trobin en alguna de les circumstàncies següents:

- Tots els que, per raó de les seves obligacions legals o contractuals, poden tenir interès en la solució de l'executòria d'una determinada manera. Entre aquests, hi destaca, en els supòsits en què no hagi adquirit la condició plena de part, el FOGASA, a qui per raó de les seves responsabilitats legals com a fiador de l'empresari insolvent o en situació concursal, la mateixa LRJS ja dota d'especials atribucions en la tramitació de l'executòria, i fins i tot en la fase declarativa del litigi, fins al punt que en determinats supòsits pugui tenir la consideració mateixa de part.
- Tots aquells als quals en el despatx de l'executòria s'imposa algun deure o càrrega, o bé perquè així es disposa judicialment, o bé per assumir en l'executòria una determinada posició: dipositari, adjudicatari, etc. Aquests últims serien els qui, tot i no ser part en el procés, han de complir les obligacions que els imposin els jutges i secretaris judicials ordenades a garantir els drets de les parts i l'efectivitat de les resolucions judicials (art. 75.2 LRJS). L'incompliment de les obligacions que se'ls imposin en el procés i en concret en la fase executiva podria donar lloc a la corresponent indem-

nització que se suscitaria en el mateix jutjat que conegués de l'assumpte principal (art. 75.3 LRJS).

6. Terminis en l'execució

L'acció executiva està sotmesa a certs terminis d'exercici, en concret de prescripció (no apreciable d'ofici, es pot interrompre d'acord amb l'art. 1973 del Codi civil, tenint en compte que l'agost és un mes hàbil) i no pas de caducitat.

Així, la regla general és, d'acord amb l'article 243 LRJS, el que coincideixi amb les lleis substantives per l'exercici de l'acció tendent al reconeixement del dret de l'executant. Normalment, és d'un any des de la fermesa de la sentència o de l'acte de conciliació (exemple, execucions dineràries, accions derivades del contracte de treball, reclamació contra el FOGASA), però en matèria de Seguretat Social (prestacions) el termini pot ser el que marqui la llei substantiva (la regla general és de cinc anys –art. 43 LGSS–), però en el cas d'algunes prestacions és imprescriptible (jubilació, mort i supervivència).

En el cas dels acomiadaments, les regles són diferents:

1) Regla general (art. 279 LRJS)

En cas de no-readmissió o readmissió irregular, és un màxim de tres mesos des de la fermesa de la sentència (en cas contrari, es perd el dret d'execució).

2) Primer termini excepcional

És igual a vint dies hàbils (l'agost és hàbil). Es computa des de:

a) Si el títol ha determinat expressament la data de readmissió (habitual en les conciliacions), el *dies a quo* és des de l'endemà de la data en què s'hauria de produir la readmissió.

b) Si no s'ha indicat una data de readmissió (sentència que declara l'acomiadament improcedent amb opció empresarial entre readmissió i indemnització en cinc dies des de la notificació de la sentència), el termini és, un cop transcorregut el període de deu dies hàbils des de la notificació de la sentència perquè l'actor notifiqui la data de la readmissió, de vint dies hàbils des de l'endemà (per tant, deu més vint dies des de la notificació de la sentència).

c) Si el treballador entén que la readmissió s'ha produït irregularment, el termini finalitza al cap de vint dies hàbils següents a la data de l'efectiva readmissió.

3) Segon termini excepcional

Si transcorreguts vint dies hàbils després de la reincorporació es produeix una modificació substancial de les condicions de treball, el termini de prescripció és de tres mesos des de la fermesa de la sentència.

7. Acumulació d'execucions

Regulada en els articles 36 a 41 i 270 a 274 LRJS.

Consisteix en l'acumulació de processos d'execució seguits contra un mateix deutor, pendents del compliment forçós de l'obligació que s'executa, que s'acumulen per tal de satisfer els crèdits concurrents del mateix grau sense cap tipus de prioritat temporal i respectant el criteri de repartiment proporcional.

Hi ha dos tipus d'acumulació d'execucions:

1) **Obligatòria o preceptiva** = mateix creditor, mateix deutor, sobre execucions només dineràries.

- L'acumulació és preceptiva “quan les accions exercides tendeixin a obtenir el lliurament d'una quantitat de diners i hi hagi indicis que els béns del deutor o dels deutors poden ser insuficients per a satisfer la totalitat dels crèdits que s'executin, el secretari judicial ha d'acordar l'acumulació d'execucions, d'ofici o a instància de part, si se segueix davant un mateix jutjat, o a instància de part, si en coneixen jutjats diferents” (article 37.1 LRJS).
- El pressupòsit central de l'acumulació preceptiva és la insuficiència de béns, que s'ha d'apreciar de la manera més objectiva possible acudint si cal a la taxació pericial d'acord (art. 261 LRJS).
- Mitjançant l'acumulació preceptiva i altres normes exclusivament o predominantment aplicables en els supòsits d'acumulació preceptiva, es construeix una autèntica execució concursal laboral que, a la manera de les execucions universals, generals o concursals, pretén conservar l'activitat de l'empresa i, en cas de liquidació, imposa la *par conditio creditorum*, i evita que, per l'aplicació del *prior in tempore potior in iure*, els creditors els títols dels quals s'han constituït més ràpid, deixin els altres sense cobrar atesa la insuficiència dels béns del deutor.
- Les normes exclusivament o predominantment aplicables en els supòsits d'acumulació preceptiva d'execucions són les següents:
 - Article 245 LRJS: possibilitat de suspendre cautelarment l'execució quan la realització dels actes executius puguin produir un perjudici d'impossible o difícil reparació.

- Article 252 LRJS: notificació de les resolucions d'execució i embargament a representants dels treballadors de l'empresa deutora atenent la quantitat objecte de constrenyiment.
- Article 256 LRJS: administració i intervenció judicial de l'empresa, idònia tant per a intentar conservar l'activitat com per a fer la liquidació ordenada.
- Articles 270 a 274 LRJS: repartiment proporcional de les quantitats obtingudes entre els deutors quan siguin insuficients els béns embargats per a satisfer els crèdits laborals.

2) **Facultativa** (art. 36 i 37.2 LRJS) = connexió subjectiva només del demandat/executat (en el mateix jutjat o en un de diferent), discrecional per part del secretari judicial del jutjat que conegui del procés més antic. Poden ser d'execucions dineràries o no dineràries.

- L'acumulació és possible sempre que es doni l'exigència d'unitat de deutor, al marge de si els títols en què se sustenten les execucions acumulades són títols jurisdiccionals o extrajurisdiccionals.
- La unitat de deutor o deutors pot ser inicial, quan existeix en el moment del despatx de l'execució, o sobrevinguda, quan obeeix a una ampliació subjectiva declarada per mitjà d'un incident executiu.
- No es limita a les dineràries l'acumulació d'execucions, i és possible acumular entre si execucions de donar, fer o no fer, i fins i tot aquelles amb aquestes.
- Si bé la norma parla d'instància de part, res no impedeix que sol·licitin l'execució els subjectes la situació dels quals sigui equivalent (FOGASA, Ministeri Fiscal o sindicats).
- Encara que la norma no preveu l'acumulació d'execucions seguides davant les sales socials d'òrgans col·legiats, és possible que aquestes hagin d'executar les sentències d'instància, i, en aquest cas, sí que serien possibles acumulacions.

Si l'acumulació d'execucions es realitza **dins el mateix jutjat social**, la competència per a acordar-la correspon exclusivament al secretari judicial (art. 37 LRJS). En aquest cas, els processos d'execució s'acumularan segons els criteris següents:

- Al primer en què es va ordenar el despatx de l'execució.
- Si l'ordre és de la mateixa data, atenent l'antiguitat del títol.

- Si no hi ha altre remei –antiguitats iguals– a la data de presentació de la demanda.

A diferència del que estableix l'article 39 LRJS, no s'exigeix l'audiència prèvia de les parts, i després, sense cap més tràmit, s'ha de dictar el decret corresponent. Si l'acumulació d'execucions es realitza **entre execucions de diferents jutjats socials**, la qüestió es complica amb **dues regles addicionals** sobre la competència i la tramitació que s'han de seguir:

- La competència per a decretar l'acumulació, que correspon en principi a qui tramiti el procés d'execució a què es refereixin les regles anteriors –despatx de l'execució més antic, títol més antic o data de presentació de la demanda més antiga–, s'altera “si les execucions l'acumulació de les quals es pretengui es tramiten davant òrgans judicials de diversa circumscripció, i en la iniciada amb anterioritat no figuren inclosos la major part dels treballadors i crèdits afectats ni embargada amb prioritat la major part dels béns del deutor comú”; en aquest cas, l'acumulació l'ha de decretar qui “amb prioritat va travar embargament sobre la totalitat o major part dels béns esmentats” (article 38.2 LRJS).
- En entrar en joc la competència del jutjat social, la decisió última sempre correspon a un jutge o tribunal, la qual cosa condueix a una tramitació de l'incident d'acumulació entre execucions de diferents jutjats socials, de la mateixa circumscripció o una de diferent (art. 39 LRJS), resumit d'aquesta manera: (1) L'incident d'acumulació d'execucions entre diferents jutjats o tribunals socials es pot plantejar, d'ofici o a instància de qualsevol de les parts, pel jutjat o tribunal competent per a decretar l'acumulació de les execucions segons les regles que s'han examinat –si és d'ofici– o davant d'aquest jutjat o tribunal –si és a instància de qualsevol de les parts. (2) Si es considera procedent, el secretari judicial ha d'acordar mitjançant un decret, un cop escoltades les parts, reclamar la remissió de les execucions que s'han d'acumular als òrgans judicials –encara que en aquest cas seria més precís dir al jutjat o tribunal– en què es tramitin –hem d'entendre que és un decret susceptible de recurs mitjançant un recurs directe de revisió. (3) Si el secretari judicial de l'òrgan requerit considera procedent el requeriment, ha de dictar un decret en què accedeixi a això i acordi la remissió de les actuacions. S'hi ha d'afegir que, contra aquest decret, es pot interposar un recurs directe de revisió, que ha de resoldre el jutge o tribunal. (4) Si el secretari judicial competent per a decretar l'acumulació ho considera improcedent o si el requerit no hi accedeix, després de dictar el decret corresponent, i un cop aquest sigui ferm –la qual cosa significa que es pot interposar un recurs, i ha de ser directe de revisió–, ha d'elevat a la Sala Social del Tribunal superior immediat comú a tots dos òrgans judicials un testimoni suficient de les seves actuacions i, si escau, de totes les realitzades en l'incident d'acumulació, i ho ha de comunicar a l'altre afectat perquè faci el mateix i remeti, si encara no hi ha intervingut, l'informe oportú. (5) La Sala Social –del Tribunal Superior de Justícia si els òrgans judicials

són de la mateixa circumscripció, art. 7.d LRJS, o del Tribunal Suprem si no n'hi ha un altre de superior comú, art. 9.i) LRJS– ha de resoldre sobre la procedència de l'acumulació i determinar –en el supòsit de resoldre a favor de la procedència de l'acumulació– l'òrgan competent per a conèixer de totes les execucions.

La tramitació de l'incident d'acumulació d'execucions no suspèn la tramitació de les execucions afectades, excepte les actuacions relatives al pagament als executants de les quantitats obtingudes amb després del plantejament d'aquest incident (art. 40 LRJS).

Finalment, l'acumulació d'execucions no altera les preferències que, per a cobrar els seus crèdits, puguin tenir legalment els creditors (art. 41.2 LRJS), però sí que garanteix, en els supòsits en què és preceptiva (art. 37.1 LRJS), que uns executants no s'avancin a altres en les mateixes preferències i que es distribuïxi proporcionalment allò que s'hagi obtingut.

Exemple

Formulari núm. 2: sol·licitud d'acumulació obligatòria d'execucions quan es presumeixi que l'existència de béns és insuficient per a cobrir la totalitat dels deutes.

Actuacions:
Part executant:
Part executada:

AL JUTJAT SOCIAL núm. xxx de zzzz

Pere D. F., lletrat, que actua en nom i representació del Sr. YYY, segons poder que consta en actuacions, compareix davant aquest jutjat i

EXPOSA

Que, d'acord amb l'article 37.1 LRJS, sol·licita l'acumulació d'execucions sobre la base de les següents

AL·LEGACIONS

PRIMERA. Que aquest jutjat va ser el que primer va dictar una interlocutòria, que contenia l'ordre general d'execució i la despatxava, per la qual cosa li correspon l'acumulació de les altres execucions. S'hi adjunta interlocutòria, que conté l'ordre general d'execució i el seu despatx, dictada pel jutjat social núm. xxxx (indiqueu quin és), en què s'observa que és d'una data posterior a la del jutjat al qual ens dirigim.

SEGONA. Que la necessitat d'acumulació deriva del fet que els béns del deutor són clarament insuficients per a cobrir la totalitat del deute, la qual cosa pot produir un greu perjudici als creditors. Per tant, se sol·licita l'acumulació perquè el producte dels béns obtinguts en la liquidació corresponent es reparteixi a prorrata entre tots els creditors.

En consideració al que s'ha indicat,

SOL·LICITA a aquest JUTJAT SOCIAL que, considerant presentat aquest escrit, l'admeti i, en virtut d'això, consideri sol·licitada l'acumulació de les execucions, i reclami les actuacions al jutjat social núm. xxx, execució núm. yyyy, i hi doni el tràmit pertinent.

Barcelona, xxxxx de xxxx de 2013

Signat (nom, cognoms i núm. de col·legiat al peu)

8. Fases de l'execució

8.1. Fase inicial

Mitjançant l'escrit de sol·licitud d'execució s'inicia el procés. Després s'ha de dictar una interlocutòria amb ordre general d'execució, que identifiqui les parts i, si es dinerària, fixi els imports de principal, i els interessos i les costes provisionals.

Aquesta interlocutòria es pot recórrer en reposició davant el mateix jutge que l'ha dictat, d'acord amb els motius taxats de l'article 239.4 LRJS (infraccions processals, oposició per pagament –no es pot al·legar compensació de deutes–, prescripció, fets extintius, excloents o impeditius), que es resol mitjançant una nova interlocutòria.

Un cop dictada la interlocutòria d'ordre general d'execució, el secretari judicial dicta un decret amb les mesures de localització, investigació i trava de béns, i sobre les obligacions per part de l'executat envers la manifestació de béns o drets i la possibilitat de constrenyiments pecuniaris. El decret és directament susceptible de recurs en revisió (sense efecte suspensiu) davant el jutge.

8.2. Fase intermèdia

Un cop despatxada l'execució, se cita les parts a compareixença incidental (art. 238 LRJS) dins els cinc dies següents, i es fa una audiència pública (gravada), amb les al·legacions oportunes i els mitjans de prova pertinents.

8.3. Fase final

Es dicta una interlocutòria amb declaració d'antecedents de fet, fonaments de dret i part dispositiva (susceptible de recurs en reposició i, si escau, en suplicació –en els casos de l'art. 191.4.d LRJS–).

9. Suspensió de l'execució

La seva regulació figura en els articles 244 i 245 LRJS. Només hi ha dues causes de suspensió de l'execució:

1) Causes legals = sol·licitud de designació d'un advocat del torn d'ofici per part de treballadors i beneficiaris del sistema de la Seguretat Social (benefici de justícia gratuïta); existència d'una qüestió prejudicial penal de falsedat documental (produïda un cop constituït el títol executiu i limitada a les actuacions executives lligades al document); terceria de domini sobre béns o drets embargats; terceria de millor dret sobre el pagament de l'import líquid de la venda dels béns embargats, que queda dipositat en una entitat bancària mentre es resol l'incident; pròrroga de dos mesos del termini d'espera d'un mes perquè el treballador desallotgi l'habitatge que ocupava per raons laborals, un cop sigui ferma la sentència que declara l'extinció de la relació laboral (després, l'empresari pot demanar l'execució del llançament –art. 285 LRJS i 704 LEC–), i tramitació d'audiència al demandant rebel.

Un cas especial és la suspensió per procediment concursal: declarat el concurs, no es poden iniciar execucions singulars, judicials o extrajudicials, contra el patrimoni del deutor (art. 55 LCo). Tanmateix, fins a l'aprovació del pla de liquidació, poden continuar les execucions laborals en què s'han embargat béns del deutor abans de la declaració del concurs, sempre que no siguin imprescindibles per a la continuació de l'activitat empresarial o professional. Les actuacions en tràmit queden en suspens des de la data de declaració del concurs. Especialment important és que hi ha crèdits contra la massa, com ara els salaris del trenta darrers dies abans del concurs (en un import no superior al doble del SMI) i les indemnitzacions per acomiadament.

2) A petició de l'executant, o de mutu acord amb l'executat (en aquest cas, per un màxim de tres mesos). Normalment s'ha de fer mitjançant un conveni de transacció.

10. Execució parcial

Regulada en l'article 242 LRJS, parteix de dos requisits:

- 1) Una sentència judicial objecte de recurs.
- 2) La sentència conté una condemna que es pot fragmentar, objectivament (part de la condemna no qüestionada –per exemple, en una sentència d'acomiadament, si no es discuteix sobre la indemnització consignada per l'empresa–) o subjectivament (condemnat que no ha recorregut).

Per tant, l'execució parcial és definitiva sobre els pronunciaments que continui la part dispositiva d'una sentència que no han estat combatuts, de manera que no cal esperar el resultat del recurs.

La idea clau és, doncs, que només és possible l'execució parcial respecte de pronunciaments no impugnats, és a dir, els que han quedat definitivament fixats en la sentència i que no es poden veure afectats per la resolució que posi fi al recurs pendent.

Exemple

Formulari núm. 3: sol·licitud d'execució parcial

Actuacions:
Part executant:
Part executada:

AL JUTJAT SOCIAL núm. xxx de zzzz

Ramón S. G., lletrat, que actua en nom i representació del Sr. YYY, compareix davant aquest jutjat i

EXPOSA

Que, mitjançant aquest escrit, sol·licita l'execució parcial de la sentència dictada en data wwww contra l'entitat kkkkkkk, de conformitat amb l'article 242 LRJS, atès que el recurs de suplicació interposat per l'empresa demandada no discuteix l'import dels salaris de tramitació objecte de condemna, sinó només l'import de la indemnització per acomiadament improcedent de data 3-1-2012 (45 o 33 dies per any treballat), i l'empresa ha optat per extingir la relació laboral en l'acte de la vista oral (art. 110.1.a LRJS).

Per tant, es demana l'execució parcial de la sentència sobre el contingut d'aquesta no recorregut, és a dir, sobre 13.000 euros fixats en concepte de salaris de tramitació i no combatuts per l'empresa recurrent.

Atenent el que s'ha exposat,

SOL·LICITO

Que es consideri presentat l'escrit de sol·licitud d'execució parcial de la sentència dictada en data xxxx, actuacions núm. rrrr, als efectes legals procedents, i que es despatxa execució parcial per un import de 13.000 euros (principal) més 1.300 euros en concepte d'interessos provisionals i 1.300 euros en concepte de costes provisionals.

Barcelona, xxxxx de xxxx de 2013

Signat (nom, cognoms i núm. de col·legiat al peu)

11. Execució dinerària

L'execució dinerària es pot esquematitzar per fases així:

- Localització de béns o drets, embargament i realització forçosa (amb instruments com ara l'embargament, la valoració dels béns i la subhasta).
- Pagament o satisfacció del creditor executant.
- Declaració d'insolvència del deutor.

Exemple

Formulari núm. 4: sol·licitud d'execució dinerària de condemna fixada en sentència.

Actuacions:

Part executant:

Part executada:

AL JUTJAT SOCIAL núm. xxx de zzzz

Maria G. H., lletrada, que actua en nom i representació del Sr. YYY, compareix davant aquest jutjat i

EXPOSA

Que, mitjançant aquest escrit, sol·licita l'execució de la sentència dictada en data www, contra l'entitat kkkkkk, de conformitat amb l'article 239 LRJS, i que la quantitat líquida reclamada és de 9.000 euros, en concepte de principal (sous pendents i liquidació), més el 10% de recàrrec per mora, a més de 900 euros en concepte d'interessos provisionals i 900 euros en concepte de costes provisionals, sense perjudici de la seva taxació definitiva.

Als efectes d'execució i de conformitat amb l'article 249 LRJS, es designen com a béns de l'executat susceptibles d'embargament els següents:

Xxxxxx

Atenent el que s'ha exposat,

SOL·LICITO

Que es consideri presentat l'escrit de sol·licitud d'execució dinerària de la sentència dictada en data xxxx, actuacions núm. rrrr, als efectes legals procedents, i que l'execució es despatxa per un import de 9.000 euros (principal) més 900 euros en concepte d'interessos provisionals i 900 euros en concepte de costes provisionals.

Tarragona, xxxxx de xxxx de 2013

Signat (nom, cognoms i núm. de col·legiat al peu)

11.1. Localització de béns

L'execució dinerària, regulada en els articles 248 a 277 LRJS (i en els articles 289 a 293 LRJS en cas d'execució provisional), té per objecte més habitual la satisfacció de salaris i indemnitzacions per extinció contractual i acomiadaments, entre altres possibilitats de reclamació econòmica en matèria executiva.

L'executat (empresari persona física o, en el cas de persones jurídiques, els seus legals representants), com hem vist, té la obligació de fer manifestació de béns o drets (incloent-hi les seves càrregues) a requeriment del secretari judicial. Si no hi ha constància de béns suficients, s'han d'investigar mitjançant oficis cursats pel secretari judicial a organismes i registres públics (Registre de la Propietat, Registre Mercantil, Direcció Provincial de Trànsit, Agència Tributària), entitats financeres, etc. (és el que es coneix com a investigació patrimonial de l'executat –art. 590 LEC–).

L'import pel qual es despatxa l'execució porta afegit normalment un càlcul provisional sobre interessos (no més dels que es derivin d'un any, iguals al legal més 2 punts –2013 = 4 + 2 = 6%, i si passen més de 3 mesos des del despatx d'execució, un 2% més) i costes (10% del principal).

11.2. Embargament

11.2.1. Prelació de béns

Si no hi ha pacte entre els parts, es procedeix d'acord amb una regla de preferència: s'embarquen els béns més fàcilment alienables i de menor onerositat per a l'executat (art. 592.1 LEC). Si no és possible, s'ha de fer d'acord amb l'ordre legal següent (art. 254.1 LRJS i 592.2 LEC):

- 1) Diners o comptes corrents (ordre de retenció).
- 2) Crèdits i drets realitzables a curt termini, valors i instruments financers admesos a negociació en un mercat secundari de valors.
- 3) Joies i objectes d'art.
- 4) Rendes en diners, siguin quins siguin l'origen i el motiu.
- 5) Interessos, rendes i fruits de qualsevol espècie.
- 6) Béns mobles, accions, participacions socials i títols o valors no admesos a cotització oficial.
- 7) Béns immobles (amb ordre d'inscripció registral).
- 8) Sous, salaris, pensions i ingressos procedents d'activitats professional i mercantils autònomes (amb respecte a les limitacions relatives i absolutes d'inembargabilitat de l'article 607 LEC).
- 9) Crèdits, drets i valors realitzables a mitjà i a llarg termini.

L'embargament pot incloure fins i tot una empresa i els seus elements patrimonials (art. 592.3 LEC).

Són béns absolutament inembargables els de domini públic (inalienables), determinats béns de l'executat (mobiliari i parament de la llar, llibres i instruments necessaris per a l'exercici de la professió).

Són inembargables els sous i les pensions en la quantia del salari mínim interprofessional (any 2013 = 645,30 euros). L'escreix per sobre d'aquest import és embargable d'acord amb l'escala i els criteris dels articles 605 a 607 LEC.

11.2.2. Diligència d'embargament

Un cop embargats els béns, fa la corresponent diligència positiva el gestor processal (com la negativa si no hi ha béns i que, com veurem, porta a la declaració d'insolvència). El secretari judicial ha de garantir la trava de béns, i millorar, reduir o aixecar els embargaments en funció del seu import (art. 259 LRJS). També en pot ordenar la intervenció o administració judicial (art. 256 LRJS).

L'afecció d'un bé determinat és una declaració per la qual es vincula aquest bé a l'execució i és l'element essencial de l'embargament.

En cas de reembargament (embargament sobre béns prèviament embargats), el secretari judicial ha d'adoptar les mesures oportunes per a la seva efectivitat. Si hi ha concurrència d'embargaments per part dels òrgans de la jurisdicció social sobre uns mateixos béns, té preferència per a seguir la via de constreyniment el jutjat que va travar en primer lloc l'embargament, sense perjudici del casos d'acumulació d'execucions (art. 248.1 LRJS). Aquesta regla, però, no afecta la prelació de crèdits entre diversos creditors i, en cas de concurs, les accions executives dels treballadors per a reclamar salaris o indemnització queda sotmesa a la legislació concursal (art. 248.2 i 248.3 LRJS).

11.2.3. Taxació i realització de béns

Abans de la realització dels béns embargats, pot ser necessària una taxació (fixació del valor). El secretari judicial designa un pèrit taxador (de la llista de l'Administració de justícia) o pot demanar que el peritatge el facin els òrgans legalment obligats (FOGASA, entitats gestores de la Seguretat Social). Aquesta designació es comunica a les parts i tenen dos dies per a designar-ne d'altres, ja que, si no ho fan, s'entén que hi estan d'acord (art. 261 LRJS).

Si els béns o drets embargats tenen càrregues que poden subsistir després de la venda o adjudicació judicial, el secretari judicial n'ha de fer la valoració i deduir-ne l'import del valor real dels béns (és el que es coneix com el preu just d'acord amb l'art. 262 LRJS). Si les càrregues superen el valor del bé, l'execució queda en suspens sobre aquest bé (art. 666.2 LEC).

La liquidació dels béns embargats es pot fer mitjançant la venda per part de les entitats autoritzades (per exemple, els béns es poden fer per lots o unitats –art. 263 LRJS–), o bé mitjançant una subhasta notarial o judicial.

La **subhasta de béns mobles** no subjectes a publicitat registral segueix el procediment següent:

- Preu just dels béns i agrupació per lots.
- Es fixa la data de la subhasta (dia, hora i lloc) i s'hi dóna publicitat mitjançant edictes o, si ho demanen l'executant i l'executat (pagant el cost), en altres mitjans públics (art. 644 a 646 LEC). El secretari actua com a president de la subhasta, anunciant els béns o lots.
- Identificació dels licitadors, que han de presentar una declaració sobre el seu coneixement de les condicions generals i particulars de la subhasta, adjuntant-hi un resguard acreditatiu de dipòsit en el compte de consignacions i dipòsits o un aval bancari pel 20% del valor de taxació dels béns (art. 647 LEC). Poden presentar postures en un sobre tancat que s'obre en el moment de la subhasta.
- L'executant, si hi ha licitadors, pot participar en la subhasta per a “millorar postures”, sense necessitat de consignar-hi cap quantitat (art. 647.2 LEC). Si no hi ha postors, es pot demanar directament l'adjudicació de béns pel 30% del seu valor de taxació o per la quantitat deguda (art. 651 LEC).
- La subhasta finalitza amb l'anunci de la millor postura i del nom de qui l'hagi formulat, i n'ha d'aixecar acta el secretari judicial.
- Un cop finalitzada la subhasta, se n'aprova la rematada per part del jutge i mitjançant una interlocutòria en favor del millor postor, sempre que la millor postura sigui igual o superior al 50% del valor fixat com a preu just dels béns (art. 650 LEC).
- Un cop aprovada la rematada, el millor postor ha de consignar l'import de la seva postura en el termini de deu dies, i ha de prendre possessió dels béns. El preu es posa a disposició de l'executant amb càrrec a la quantitat despatxada en execució, de manera que, si és superior, el romanent queda a disposició del jutjat fins que es faci la liquidació del que es deu

a l'executant i de les costes; després, el romanent, si n'hi ha, es paga a l'executat.

- Només cal una segona subhasta quan hi ha manca de consignació del preu per part del rematant que provoqui la pèrdua d'efectivitat de la venda per culpa d'aquest (art. 653 LEC).
- En qualsevol moment, i això és important, anterior a l'aprovació de la rematada o adjudicació al creditor, el deutor pot alliberar els seus béns pagant íntegrament el que degui al creditor (principal, interessos i costes), alliberant així el bé.

La **subhasta de béns immobles** (i de béns mobles subjectes a publicitat registral) presenta certes diferències sobre les regles del béns mobles no registrables:

- La convocatòria de la subhasta s'ha de fer amb vint dies d'antelació al dia de celebració de la subhasta (art. 667 LEC), i és necessària informació addicional en els edictes sobre el certificat registral, titulació, càrregues i gravàmens (art. 668 LEC) i és exigible l'acceptació de les condicions especials sobre subrogació en les càrregues (art. 669 LEC).
- L'import del dipòsit és del 20% del preu just i l'aprovació de la rematada requereix una postura igual o superior al 70% del preu just (art. 669 LEC).
- Quant a l'adjudicació de béns, és possible, si no hi ha postor i a favor de l'executant, pel 60% del valor del seu preu (art. 671 LEC).
- Hi ha la prohibició de cedir la rematada (titularitat del bé) a tercers, excepte per part de l'executant o del responsable legal solidari o subsidiari (art. 266 LRJS). Aquest tercer (que ha de ser-hi present i acceptar) es designa davant del secretari judicial, i es procedeix al pagament previ o simultani de la rematada (art. 647.3 LEC).
- Si l'adquisició en subhasta o l'adjudicació en pagament es fa només sobre una part dels executants i el preu d'adjudicació no és suficient per a cobrir tots els crèdits de la resta dels creditors, els crèdits dels adjudicataris només s'extingeixen fins a l'import del preu d'adjudicació que els correspondria en cas de pagament proporcional, ja que, si és inferior a aquest preu, els creditors adjudicataris han d'abonar l'excés en metàl·lic (art. 265 LRJS).
- L'adjudicació de béns només requereix testimoni del decret del secretari judicial (art. 267 LRJS).

Si es declara deserta la subhasta de béns mobles o immobles, l'executant o els responsables legals solidaris o subsidiaris tenen dret a adjudicar-se els béns pel 30% del seu valor dins el termini de deu dies, ja que, si no ho fan, s'ha d'aixecar l'embargament del bé (art. 264 LRJS).

11.2.4. Pagament als creditors

Les quantitats que s'obtinguin en favor dels executants s'han d'aplicar, pel seu ordre, al pagament del principal, interessos processals (art. 576 LEC) i costes un cop liquidades aquelles i taxades; si hi aprovació, el secretari judicial pot anticipar al pagament del principal l'abonament de les despeses que necessàriament hagi comportat l'execució i el dels acreditats per tercers obligats a prestar la col·laboració judicialment requerida (art. 268 LRJS).

No s'han de confondre els interessos processals o de mora processal de l'article 576 LEC (la meritació de l'interès de la quantitat líquida fixada com a condemna per una resolució judicial es produeix des que va ser dictada en primera instància i que, amb el recàrrec de dos punts sobre l'interès legal dels diners, penalitza l'incompliment d'una resolució judicial i, per tant, no es pot aplicar a un període anterior a la condemna) amb els interessos moratoris substantius de l'article 1108 del Codi civil o de l'article 29.3 de l'Estatut dels treballadors (10% anual sobre el salari), que es produeixen no per l'incompliment d'una resolució judicial de condemna, sinó per l'incompliment d'una obligació no declarada judicialment (STS 21-7-2009, u. d. 1767/2008).

Un cop cobert el principal, es liquiden els interessos meritats (normalment, quan es fa taxació de costes, art. 269 LRJS). Els honoraris de lletrats, procuradors i graduats socials col·legiats es poden incloure en la taxació de costes (art. 269.3 LRJS).

Els articles 271 a 274 LRJS estableixen uns criteris de pagament que es poden resumir així:

- Si hi ha crèdits concurrents del mateix grau, s'han de repartir proporcionalment les quantitats obtingudes sense cap tipus de prioritat temporal. Si l'import obtingut no és suficient, el secretari judicial ha de disposar la distribució proporcional de quantitats a mesura que es vagin obtenint si cap creditor al·lega preferència de cobrament; si un creditor hi al·lega preferència, els creditors poden aportar una proposta comuna de distribució, i el secretari judicial pot decidir mitjançant un decret, en el termini de cinc dies, i establir criteris provisionals de distribució i quantitats per a cada creditor.
- La proposta anterior (dels creditors –executants de processos acumulats– o del secretari judicial) es trasllada a la resta de creditors, a l'executat i al FOGASA, i es disposa de tres dies per a manifestar conformitat (aprovació per part del secretari de la proposta) o oposició (convocatòria de compa-

reixença, en què es pot assolir acord de distribució –aprovat pel secretari judicial– o no –el jutge, celebrat l'incident, ha de resoldre mitjançant un interlocutòria).

11.2.5. Terceria de domini i de millor dret

El procés d'execució dinerària i els tràmits d'embargament i realització de béns es poden veure afectats per la intervenció d'un tercer que reclami la propietat d'un bé (domini) o un cobrament preferent de crèdits (millor dret).

La terceria de domini permet invocar la propietat d'un bé embargat, quan un tercer diu que era propietari seva abans de la trava (per exemple, empresa de rènting o lísing d'un bé) , i demana que s'aixequi l'embargament davant el jutge que porta el procés d'execució, amb una antelació mínima de 15 dies a la primera subhasta, indicant el títol en què basa la seva pretensió (art. 260 LRJS).

L'òrgan judicial ha de resoldre, a efectes prejudicials, aixecant l'embargament, iniciant l'incident i suspent el secretari les actuacions de liquidació de béns (i els pagaments), fins que el jutge dicti una interlocutòria que el resolgui.

Quant a la terceria de millor dret (posició preferent de cobrament), qui la planteja (des del despatx de l'execució o des de l'embargament, preventiu o executiu, d'un bé), sigui o no creditor laboral de l'executat, pot demanar el reintegrament del seu crèdit amb preferència sobre el creditor executant, sempre que el bé no s'hagi entregat ja a aquest. S'ha de seguir un procediment incidental (iniciat mitjançant una demanda que expressi els fets i la petició corresponent) davant el jutge que conegui de l'execució, i en cas de concurrència d'embargaments, del jutge que ha fet el primer embargament. La legitimació activa, igual que en el cas de la terceria de domini, la té el tercer (sigui o no creditor laboral) i la legitimació passiva, el creditor executant i el deutor executat. El procediment incidental finalitza mitjançant una interlocutòria que decideix sobre l'existència (o no) del crèdit afirmat, sobre el seu caràcter preferent i sobre la seva satisfacció.

11.2.6. Declaració d'insolvència empresarial

Es produeix quan, un cop instada l'execució, no hi ha béns suficients per a satisfer els crèdits laborals. Prèviament a la declaració d'insolvència, en el procés laboral s'ha de donar audiència al FOGASA per un termini màxim de 15 dies (art. 276 LRJS), si no ha estat citat abans, per tal que insti la pràctica de les diligències que consideri adients i per a designar els béns del deutor que li constin.

Dintre dels 30 dies següents a la pràctica de les diligències instades pel FOGASA, el secretari judicial ha de dictar un decret en què declari la insolvència total (no hi ha béns) o parcial (els béns no són suficients per a cobrir el deute)

de l'executat, i, si escau, fixar el valor pericial dels béns embargats. La insolvència és provisional i vàlida en altres processos d'execució sense necessitat de reiterar els tràmits d'investigació de béns, amb l'audiència prèvia del FOGASA i de la part executant.

La declaració d'insolvència ha de constar en el registre corresponent segons la naturalesa de l'entitat insolvent (art. 276.5 LRJS), és a dir, Registre Mercantil, Registre de Cooperatives, etc.

Si les quantitats que ha d'abonar el FOGASA estan fixades mitjançant una sentència, un cop ferma aquesta, el secretari judicial ha de requerir el pagament en deu dies i, si no hi ha pagament, l'execució segueix contra el FOGASA, ja que sense declaració d'insolvència no neix la responsabilitat del FOGASA. Aquesta es concreta en uns límits quantitativs i temporals:

- 120 dies de salari brut (incloent-hi la part proporcional de pagues extra), sobre quantitats reconegudes per conciliació o resolució judicial, amb un màxim del doble del SMI diari.
- Un any d'indemnització per acomiadament reconegut en sentència (encara que sigui en un procediment de reclamació de quantitat), interlocutòria o acte de conciliació judicial (STS 13-4-2011 i 26-12-2011), amb el límit del doble del SMI sobre 30 dies de salari. Inclou les indemnitzacions per finalització de contracte temporal, però no les indemnitzacions per acomiadament reconegudes en conciliació o acte extrajudicial (STS 13-10-2008).

Una situació excepcional en el procés laboral es recull en l'article 277 LRJS i es coneix com a *insolvència tècnica*: si els béns embargables es troben afectats pel procés productiu de l'empresa deutora i aquesta continua la seva activitat, el FOGASA pot demanar la suspensió de l'execució per un termini de 30 dies, per tal de valorar la situació i els efectes de l'alienació judicial dels béns embargats sobre la continuïtat de les relacions laborals a l'empresa deutora. Així, si el FOGASA entén que la satisfacció dels crèdits laborals pot comportar l'extinció de les relacions laborals subsistents de l'empresa deutora, ho ha de posar de manifest de manera motivada, i sol·licitar la declaració d'insolvència als efectes de reconeixement de prestacions de garantia salarial (art. 33 ET).

Exemple

Formulari núm. 5: Comunicació a un jutjat social de l'existència d'un decret d'insolvència del mateix executat en un altre procés i jutjat social

Actuacions: 097/2012

Part executant:

Part executada:

AL JUTJAT SOCIAL núm. xxx de zzzz

Laura J. T., lletrada, que actua en nom i representació del Sr. YYY, compareix davant aquest jutjat i

EXPOSA

Que en les actuacions esmentades es va dictar sentència en data (dia, mes i any de la sentència), en la part dispositiva de la qual es condemnava els codemandats abans esmentats a fer-los efectives a tots i cadascun dels demandants les quantitats que figuren en el “decideixo” d'aquesta, més el 10% d'interès per mora de forma solidària. El seu desglossament és el següent:

Que en data (dia, mes i any del decret del secretari judicial), el jutjat social núm. (núm. del jutjat social), recaigut en actuacions núm. Xxxx, ha dictat DECRET D'INSOLVÈNCIA PROVISIONAL de la mateixa empresa avui demandada i condemnada en aquest procediment, i per tant, de conformitat amb el que preveu l'art. 276.3 de la Llei reguladora de la jurisdicció social, “declarada la insolvència d'una empresa, això constitueix una base suficient per a considerar la seva pervivència en altres execucions, i es pot dictar el decret d'insolvència sense necessitat de reiterar els tràmits d'investigació de béns que estableix l'art. 250, si bé, en tot cas, s'ha de donar audiència prèvia al fons de garantia salarial perquè pugui assenyalar l'existència de nous béns”.

Per tot això,

SOL·LICITA AL JUTJAT SOCIAL que consideri presentat aquest escrit i l'admeti, i en virtut d'això consideri sol·licitada la insolvència provisional de l'empresa XXX, i li doni el tràmit pertinent.

Girona, xxxxx de xxxx de 2013

Signat (nom, cognom i núm. de col·legiat al peu)

11.2.7. Execució provisional de sentències que condemnen a pagar quantitats

El supòsit és senzill: imagineu un treballador que ha obtingut una sentència favorable que condemna l'empresari a pagar d'una quantitat i s'interposa un recurs de suplicació contra la sentència. Pot demanar alguna cosa “a compte” el treballador? La resposta és positiva, ja que “el treballador té dret a rebre bestretes a compte”, garantides per l'Estat (art. 289.1 LRJS).

Precisió: la bestreta no pot superar el 50% de la quantitat objecte de condemna, i en el termini d'un any (des del primer pagament) no es pot percebre més del doble del SMI, incloent-hi la part proporcional de pagues extres (art. 289 LRJS).

La bestreta, com a execució provisional, s'ha de demanar davant el jutge que va dictar la sentència i es pot cobrar de manera periòdica, fins que es dicti la sentència definitiva o la que sigui objecte de recurs esdevingui ferma.

Si per a fer el recurs, l'empresa ha fet consignació (en metàl·lic) de la condemna, el secretari judicial ha de disposar la bestreta amb càrrec a aquesta; si la consignació es va fer mitjançant un aval, es requereix a l'empresa que, en el termini de quatre dies hàbils, consignï en metàl·lic la quantitat fixada com a bestreta, i el secretari judicial ha de disposar la devolució de l'aval inicial i demanar un nou aval sobre la quantia romanent, un cop descomptat l'import de la bestreta. En tot cas, l'Estat en garanteix la devolució a l'empresari (de la bestreta) si la sentència impugnada és revocada pel TSJ i el treballador, com

a deutor de la quantitat rebuda –tota o part–, no reintegra els diners, i l'Estat n'és deutor solidari, i, si avança els diners, pot reclamar contra el treballador (art. 292 LRJS).

Si la sentència impugnada esdevé ferma (confirmada pel TSJ), el treballador té dret a rebre la diferència entre la bestreta i la resta de diners de la condemna.

Exemple

Formulari núm. 6: sol·licitud de bestreta de quantitat en execució provisional de quantitat

Actuacions: 097/2012

Part executant:

Part executada:

AL JUTJAT SOCIAL núm. xxx de zzzz

Joanna J. T., lletrada, que actua en nom i representació del Sr. YYY, compareix davant aquest jutjat i

EXPOSA

Que, per mitjà d'aquest escrit, sol·licita l'execució provisional de la sentència recaiguda en el procés de referència, de conformitat amb els articles 289 i seg. LRJS, d'acord amb els següents

FETS

Primer. En data aquest jutjat va dictar sentència, per la qual es declarava, i es condemnava l'empresa demandada que m'abonés la quantitat de euros, en concepte de

Segon. Contra la sentència la part demandada ha anunciat un recurs de suplicació.

Tercer. Aquesta part demana la bestreta de la quantitat de euros, que entén procedent perquè no supera els límits legals (art. 289, apartats 2 i 3, LRJS) i respecte de la qual assumeixo expressament l'obligació del seu reintegrament en cas que el Tribunal Superior de Justícia revoqui la sentència d'instància (art. 292 LRJS).

Per tot això,

SUPLICO: Que admeti aquest escrit, amb les seves còpies, i, en virtut d'això, consideri sol·licitada, dins el termini i en la forma escaient, l'execució provisional de la sentència i que el secretari judicial acordi la bestreta de la quantitat de euros.

11.2.8. Execució provisional de sentències condemnatòries en processos singulars

L'article 303 LRJS recull la possibilitat d'execució provisional en assumptes diferents d'acomiadaments, quantitats o Seguretat Social. En concret, es tracta dels processos següents:

a) Conflictes col·lectius, impugnació de convenis col·lectius i tutela de drets fonamentals, que són casos en què la sentència és executiva des que es dicta, malgrat que hagi estat objecte de recurs, amb el límit que s'evitin perjudicis d'impossible o difícil reparació (art. 303.1 LRJS).

b) Impugnació d'actes administratius en matèria laboral, sindical i de Seguretat Social, amb el límit que s'evitin perjudicis d'impossible o difícil reparació (art. 303.2 LRJS).

c) En cas d'extinció per la via de l'art. 50 ET, si l'empresari presenta un recurs contra la sentència, el treballador pot optar entre seguir treballant o cessar en la seva prestació, i passar a percebre atur (art. 303.3 LRJS).

12. Execució de sentències d'acomiadament

12.1. Execució provisional

Quan la sentència és objecte de recurs, per part de l'empresa o del treballador, l'article 297 LRJ permet l'execució provisional de la sentència d'acomiadament que el declara improcedent (l'empresa o el treballador –si li corresponha d'optar per la readmissió) o nul. L'execució provisional es concreta en l'obligació empresarial de pagament dels salaris (la mateixa retribució que cobrava el treballador abans de l'acomiadament) i continuació de prestació de serveis per part del treballador (llevat que l'empresa opti per pagar el salari sense que el treballador presti serveis) mentre duri la tramitació del recurs de suplicació, amb suspensió del dret a la prestació de l'atur.

Ara bé, no és possible l'execució provisional, en principi, quan l'opció és per l'extinció de la relació laboral en cas d'acomiadament improcedent. Si la sentència de suplicació (TSJ) eleva l'import de la indemnització, l'empresari pot canviar el sentit de l'opció d'indemnitzar per la de readmissió dins els cinc dies següents a la notificació (opció que també li pertoca al representant legal o sindical si s'estima el recurs de l'empresa i es redueix l'import de la indemnització), de manera que la readmissió té efectes econòmics retroactius a la data de la primera elecció, amb deducció de les quantitats que s'abonin de la prestació d'atur que hagi rebut el treballador. Si es confirma la sentència d'instància pel TSJ, no es pot modificar el sentit de l'opció extintiva.

Si l'acomiadament és nul, es poden aplicar, en execució provisional, mesures cautelars (art. 79 LRJS), per exemple, en cas d'assetjament (art. 180-4 LRJS), i també les mesures de protecció de les funcions del representant dels treballadors readmès (art. 284.c i 302 LRJS).

Si el treballador reclama el compliment d'alguna d'aquestes obligacions empresarials en matèria d'execució provisional, o si l'empresari reclama que el treballador repregui l'activitat laboral, s'ha de donar audiència a les parts (art. 298 LRJS) i el jutge ha de resoldre mitjançant una interlocutòria. L'incompliment per part del treballador del requeriment empresarial de reinici de la prestació de serveis comporta la pèrdua definitiva dels salaris objecte d'execució provisional (art. 299 LRJS).

Si la sentència favorable al treballador és objecte de revocació, en tot o en part, per part del TSJ quan resol el recurs, el treballador no està obligat a reintegrar els salaris percebuts durant el període d'execució provisional i conserva el dret que li abonin els salaris meritats durant la tramitació del recurs i que encara

no hagi cobrat en la data de fermesa de la sentència (art. 300 LRJS). Si el TSJ diu, per primer cop, que l'acomiadament és nul, això invalida l'opció per la indemnització feta en la instància per l'empresari.

En els casos en què no sigui procedent l'aplicació de les normes d'execució provisional, es poden donar bestretes reintegrables quan la sentència declara la nul·litat o improcedència de l'acomiadament si (art. 301 LRJS):

- a) s'ha optat per la indemnització en cas d'acomiadament improcedent;
- b) la sentència no es pot executar en els seus propis termes (per exemple, contracte temporal ja extingit).

L'execució provisional, la s despatxa el jutge que ha dictat la resolució que s'ha d'executar i contra les seves resolucions es pot interposar només un recurs de reposició (llevat que la interlocutòria declari la falta de jurisdicció o competència de l'ordre jurisdiccional social, cas en què és possible la suplicació); si les resolucions les dicta el secretari judicial, es pot presentar un recurs de reposició o un recurs directe de revisió (art. 304 LRJS).

Exemple

Formulari núm. 7: Escrit al jutjat social en què se sol·licita l'execució provisional de la sentència d'acomiadament (nul) quan no s'hagi produït la readmissió

Actuacions: 011/2013

Part executant:

Part executada:

AL JUTJAT SOCIAL núm. xxx de zzzz

Xavier G. G., que actua en nom i representació del Sr. H. J. U., com acredita mitjançant un escriptura d'apoderament que hi adjunta, compareix i com millor escaigui en dret,

DIU

Que, per mitjà d'aquest escrit, sol·licita que s'acordi l'execució provisional de la sentència que declarava l'acomiadament nul, atès que, malgrat el recurs de la demandada, procedeix la meua readmissió en el meu lloc de treball durant la tramitació del recurs.

Per tot això, i per aplicació de l'art. 297.1 LRJS, sol·licito que s'acordi l'execució provisional de la sentència i es requereixi el mandat perquè durant la tramitació del recurs em readmeti en el meu lloc de treball, i em satisfaci la mateixa retribució que percebia abans de produir-se l'acomiadament, tret que prefereixi fer-me l'abonament al·ludit sense obtenir cap compensació per la meua banda.

(OBSERVACIÓ: si l'empresa ha tancat, és impossible la readmissió i, per tant, es pot demanar, d'acord amb l'art. 286 LRJS, l'extinció de la relació laboral, amb els efectes dels art. 284 i 281.2 LRJS, indicant aquesta qüestió també en el "sol·licito")

I, per tot això,

SOL·LICITA a aquest jutjat social que consideri presentat aquest escrit i l'admeti i, en virtut d'això, consideri fetes les manifestacions que aquest conté, tot això als efectes legals oportuns.

Lleida, xxxxx de xxxx de 2013

Signat (nom, cognoms i núm. de col·legiat al peu)

12.2. Execució definitiva de sentències fermes d'acomiadament

Llevat que es desestimi la demanda (acomiadament declarat procedent), una sentència d'acomiadament pot declarar la improcedència (opció entre readmissió o indemnització) o la nul·litat (readmissió). Si l'opció és indemnitzar (improcedència), "l'execució de la sentència condueix als tràmits de l'execució dinerària"; si l'opció es la readmissió (improcedència amb aquesta opció –que es pot anticipar en el mateix acte de judici– o nul·litat), els tràmits es recullen en els articles 278 a 286 LRJS.

Un cop es demana l'execució de la condemna de readmissió, el jutge ha de dictar una interlocutòria de convocatòria d'incident de no-readmissió, i el secretari ha d'assenyalar vista incidental dins els cinc dies següents, i citar a compareixença les parts. Si no hi assisteix la part executant, se'l considera desistit; si no hi compareix l'executat, l'acte se celebra sense la seva presència (art. 280 LRJS).

En la compareixença, el jutge ha d'escoltar les al·legacions de les parts sobre la no-readmissió o la readmissió irregular, valorar les proves aportades, i dictar una interlocutòria en el termini de tres dies, en la qual pot declarar:

- 1) La desestimació de l'execució, si el jutge entén que la readmissió s'ha produït de manera regular.
- 2) L'estimació de l'execució d'acomiadament improcedent, que declari l'extinció de la relació laboral a la data de l'interlocutòria, amb abonament de la indemnització que estableix l'article 56 ET, més 15 dies de salari per any de servei, amb un màxim de 12 mesos, en funció de les circumstàncies concurrents i els perjudicis patits pel treballador per la no-readmissió o readmissió irregular; en tot cas, s'ha de condemnar l'empresari a abonar els salaris de tramitació des de la data de notificació de la sentència fins a la de la interlocutòria (art. 281.2 LRJS), amb descompte dels salaris que el treballador hagi cobrat en una altra ocupació.
- 3) L'execució de la sentència en els seus propis termes (readmissió per acomiadament nul o improcedent amb readmissió del representant dels treballadors): mitjançant una interlocutòria, es dicta una ordre general d'execució i requeriment de reposició del treballador en el seu lloc en el termini de tres dies (art. 282 LRJS).

En cas d'incompliment per part de l'empresari del seu deure de readmissió (o en cas de readmissió irregular –per exemple, ho és una readmissió fora de termini–), el treballador pot demanar l'execució en el termini de vint dies des de la finalització del termini de tres dies esmentat. El jutge ha de citar les parts a compareixença incidental, escoltar les al·legacions i valorar les proves, i dictar una interlocutòria en què ordeni la reposició del treballador al seu lloc de treball dins els cinc dies següents a la data de la resolució. Així mateix, ha

d'advertir l'empresari que, si no ho fa, s'adoptaran les mesures que preveu l'article 283 LRJS. Aquestes mesures, adoptades pel secretari judicial, són: que el treballador continuï cobrant el seu salari; despatx d'execució per una quantitat equivalent a sis mesos de salari, amb càrrec a les retribucions que vagin vencent, fins a la readmissió; manteniment en alta i cotització a la Seguretat Social del treballador.

Altrament, si queda acreditat que la readmissió esdevé impossible (per tancament de l'empresa o altres causes d'impossibilitat legal o material), s'ha de dictar una interlocutòria que declari l'extinció de la relació laboral en la data en què es dicti, amb l'abonament de salaris de tramitació i indemnització recalculada fins al dia de la interlocutòria.

13. Processos d'execució laboral amb singularitats

13.1. Extinció del contracte de treball per voluntat del treballador (art. 50 ET)

La regla general és que es dugui a terme l'execució d'acord amb les regles de d'execució dinerària. Ara bé, també és possible l'execució provisional en cas que sigui l'empresari qui presenti recurs contra la sentència que acordi l'extinció de la relació laboral *ex* article 50 ET. Així, el treballador té l'opció de continuar la prestació de serveis o de cessar-hi i passar a la situació d'atur, i ho ha de comunicar en el termini de cinc dies des de la notificació que l'empresa ha recorregut. Si la sentència és revocada, l'empresari ha de notificar al treballador, dins un termini de deu dies des de la notificació de la sentència del TSJ, la data de reincorporació, per tal que es reincorpori en un termini no inferior a tres dies des de la dita notificació. Si el treballador no torna a l'empresa, queda extingida la relació laboral; si és l'empresari qui posa traves a la reincorporació, s'han de seguir els tràmits de la readmissió després d'acomiadament (art. 278 i seg. LRJS).

13.2. Execució de sentències contra entitats públiques

Les sentències dictades contra l'Estat, entitats gestores (INSS, SPEE) o serveis comuns de la Seguretat Social (TGSS) o enfront de la resta d'ens públics els ha de portar a terme la corresponent Administració o entitat pública "dins el termini de dos mesos a partir de la seva fermesa", termini dins el qual s'ha de justificar el compliment davant l'òrgan jurisdiccional competent.

Atenent la naturalesa del reclamat i l'efectivitat d'aquesta, la sentència pot fixar un termini inferior quan l'anterior pugui fer ineficaç el pronunciament o causar un perjudici greu.

Transcorreguts aquests terminis sense que s'hagi procedit al seu compliment, la part interessada pot sol·licitar l'execució de la sentència, i mentre no consti la total execució d'aquesta, l'òrgan judicial ha d'adoptar totes les mesures que siguin adequades per a promoure-la i activar-la, d'ofici o a instància de part i mitjançant l'aplicació supletòria del que per a l'execució de sentències disposa la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa.

L'òrgan jurisdiccional, amb el requeriment previ de l'Administració condemnada per un nou termini d'un mes i citant, si escau, de compareixença les parts, pot decidir totes les qüestions que es plantegin en l'execució, i especialment la relativa a l'òrgan administratiu i als funcionaris responsables de fer les

pertinents actuacions, al termini màxim per al seu compliment en consideració a les circumstàncies que hi concorrin, als mitjans amb què s'ha de portar a efecte i el procediment que s'ha de seguir, i a les mesures necessàries per aconseguir l'efectivitat del que s'ha manat (art. 287.4 LRJS).

L'òrgan judicial pot requerir l'Administració perquè faciliti la identitat de l'autoritat o funcionari responsable del compliment de l'executòria, a fi d'individualitzar oportunament les responsabilitats derivades, incloent-hi les responsabilitats patrimonials que pertoquin, sense perjudici de les comprovacions d'ofici que s'hagin de dur a terme sobre aquest tema. No hi són aplicables, en tot cas, els constreyniments pecuniaris i altres mesures previstes en l'article 241 LRJS, excepte en cas d'incompliment del que hagi resolt l'òrgan jurisdiccional en la compareixença esmentada (art. 287.4 LRJS). Si l'Administració pública ha estat condemnada a pagar una quantitat líquida, la meritació d'interessos és procedent de conformitat amb el que disposa la legislació pressupostària, si bé en cas que hagi estat necessari l'ulterior requeriment establert en aquest apartat, l'autoritat judicial, si aprecia falta de diligència en l'incompliment, pot incrementar en dos punts l'interès legal objecte de meritació (art. 287.4.e LRJS).

Les sentències recaigudes en els processos seguits en impugnació d'actes administratius en matèria laboral, sindical i Seguretat Social poden ser objecte d'execució provisional, tret que aquesta sigui susceptible de produir situacions irreversibles o perjudicis de difícil reparació (art. 303.2 LRJS). Regles particulars s'apliquen a l'execució de sentències que condemnin a pagar prestacions de pagament periòdic de la Seguretat Social. Així, quan la sentència condemni a la constitució de capital cost per al pagament periòdic de pensions, o al pagament d'una prestació no capitalitzable, el secretari judicial ha de remetre una còpia certificada a l'entitat gestora o al servei comú competent perquè comuniqui a l'oficina judicial, en el termini màxim de deu dies, l'import d'aquestes quantitats, amb la consegüent notificació a les parts, i requerir a la condemnada perquè ho ingressi en el termini de deu dies (art. 288 LRJS).

Si la sentència ha estat objecte de recurs, el condemnat queda obligat en tot cas a l'abonament de la prestació durant la tramitació del recurs, fins al límit de la seva responsabilitat (execució provisional que es fonamenta en el caràcter "executiu" de la sentència). En cas de revocació total o parcial de la sentència, el beneficiari no està obligat a reintegrar les quantitats percebudes durant el període d'execució provisional i conserva el dret que se li abonin les prestacions reportades durant la tramitació del recurs i que encara no hagi percebut en la data de fermesa de la sentència (art. 294 LRJS).

El beneficiari de prestacions de pagament únic pertanyents al règim públic de la Seguretat Social (per exemple, incapacitat permanent parcial o lesions permanents no invalidants) té dret a sol·licitar l'execució provisional de la corresponent sentència i, en virtut d'aquesta, a obtenir bestretes a compte en els termes previstos per a l'execució de sentències que condemnin l'empresari al

pagament de quantitat (art. 289 i 295 LRJS). A petició del beneficiari afavorit per aquestes, l'òrgan judicial competent també pot acordar l'execució provisional de les sentències condemnatòries a obligacions de fer o no fer en matèria de Seguretat Social, ponderant les circumstàncies concurrents i sense exigència de fiança. En aquest sentit, en els plets de la Seguretat Social pot concórrer una pluralitat de demandats, i en alguns supòsits regeixen deures de bestreta de la prestació sense perjudici de la posterior reclamació a l'empresari responsable (art. 126 i 127 LGSS).

Finalment, en matèria de Seguretat Social, l'execució provisional és possible: en concret, una sentència que condemni la Seguretat Social a pagar prestacions periòdiques ("pensions") és susceptible de recurs, però executable provisionalment, i l'entitat pública condemnada queda obligada a abonar la prestació, fins al límit de la seva responsabilitat, durant la tramitació del recurs (art. 294.1 LRJS). Si amb posterioritat la sentència favorable al beneficiari és revocada, en tot o en part, no està pas obligat a retornar les quantitats percebudes durant l'execució provisional, ja que conserva el dret a rebre les que corresponguin durant la tramitació del recurs fins a la fermesa de la sentència (art. 294.2 LRJS). Si és una quantitat que es paga una sola vegada (per exemple, incapacitat permanent parcial –que consisteix en 24 mesos de la base reguladora de la prestació–), té dret a demanar bestretes en execució provisional (art. 295 LRJS).

13.3. Sentències dictades en processos de conflictes col·lectius

Les sentències dictades en processos de conflicte col·lectiu (art. 153 a 162 LRJS) són "executives des que es dictin, no obstant el recurs que es pugui interposar en contra", encara que tenint en compte la naturalesa de la pretensió i sense perjudici de les limitacions que es puguin acordar per a evitar o pal·liar perjudicis d'impossible o difícil reparació (art. 303 LRJS).

Poden tenir aquestes sentències, doncs, eficàcia jurídica immediata, "si bé la forma d'execució depèn molt directament del seu abast i contingut".

Així, quan es tracta de sentències de naturalesa declarativa, cenyides a la interpretació o aplicació d'una regla preexistent, s'han d'executar mitjançant l'activació de les demandes individuals pertinents, que s'han d'ajustar en tot cas a la decisió col·lectiva. No obstant això, quan incloguin una condemna clara i indubtable, aquestes sentències col·lectives poden ser objecte d'execució directa.

Aquesta possibilitat es va admetre considerant que, quan el que es reclama no és tant la interpretació de la norma com el compliment d'una obligació i la part dispositiva de la sentència incorpora pronunciaments de condemna més o menys detallats, poden ser executats directament (STC 92/1988).

Les sentències recaigudes en processos de conflictes col·lectius estimatòries de pretensió de condemna i susceptibles d'execució individual (la qual cosa exigeix que continguin les dades exigides per l'art. 160.3 LRJS) poden ser objecte d'execució definitiva d'acord amb les regles generals, però amb certes especialitats relatives a la seva dinàmica i el seu abast (art. 247 LRJS).

Són subjectes legitimats en matèria d'execució l'empresari i els representants legals o sindicals dels treballadors en els conflictes d'empresa o d'àmbit inferior, i les associacions patronals i els sindicats afectats en els conflictes d'àmbit superior a l'empresa. Poden actuar en nom propi o en el dels afectats pel corresponent títol executiu. El sindicat ha d'acreditar l'autorització dels afiliats per a instar el procés d'execució o adherir-s'hi (segons les regles generals de l'art. 20 LRJS), i respecte dels no afiliats ha d'aportar una autorització documentada davant qualsevol òrgan judicial o de mediació o conciliació social, o davant la persona expressament autoritzada pel mateix sindicat. Aquesta ha de fer constar, sota la seva responsabilitat, l'autenticitat de la signatura del treballador en l'autorització efectuada en la seva presència i hi ha d'adjuntar els documents d'acreditació oportuns. Si l'execució és instada per la representació unitària dels treballadors, ha d'acreditar la corresponent autorització d'aquests en els termes previstos per al sindicat respecte dels no afiliats.

Els òrgans de representació unitària en l'empresa contra la qual s'interposi l'execució, i l'empresa enfront de la qual s'insti aquesta, estan legitimats en aquest procés d'execució encara que no hagin estat part en el procediment previ de constitució del títol executiu. En tot cas, els sindicats més representatius (art. 6 i 7 LOLS), les associacions empresarials representatives (art. 87 ET) i els òrgans de representació legal o sindical dels treballadors es poden personar com a part en l'execució, encara que no hagin estat part en el procediment previ de constitució del títol executiu, sempre que el seu àmbit d'actuació es correspongui amb el del conflicte o sigui més ampli. El FOGASA, al seu torn, sempre és part en aquests processos (art. 247.1.a LRJS).

El procés d'execució s'ha d'iniciar mitjançant un escrit presentat per subjectes legitimats. El secretari judicial ha de procedir a la comprovació de la legitimació activa dels executants i la possibilitat de procedir a l'execució del títol corresponent (davant de les exigències de l'art. 160.3 LRJS). Si es tracta d'una execució pecuniària, el mateix secretari judicial ha de requerir la part executada perquè quantifiqui individualment el deute en relació amb cadascun dels treballadors en la representació dels quals s'insti l'execució, i perquè proposi, si escau, una fórmula de pagament, tot això en el termini d'un mes, que es pot prorrogar un altre mes quan la complexitat de l'assumpte ho exigeixi. Si l'executat compleix el requeriment, el secretari judicial ha d'instar la part executant perquè manifesti la seva conformitat o disconformitat amb les dades proporcionades, i sobre la proposta de pagament, tot això en un nou termini d'un mes, que també es pot prorrogar un altre mes quan ho requereixi la complexitat de l'assumpte. Si la part executant accepta, en tot o en part, les dades subministrades per la part contrària sobre quantificació i proposta

de pagament, el secretari judicial ha de documentar l'avinença en els aspectes sobre els quals hi hagi conformitat, amb inclusió de l'abonament dels interessos si escau, però sense imposició de costes.

Si l'executat no compleix el requeriment i s'oposa formalment a l'execució en el termini concedit, en tot o en part, o la part executant no accepta les dades proporcionades per aquell o la seva proposta de pagament, en tot o en part, s'ha de seguir el tràmit incidental general (d'acord amb l'art. 238 LRJS).

Per a concretar si els sol·licitants estan afectats pel títol i les quantitats líquides individualitzades objecte de condemna, les parts han d'aportar una prova pericial o d'experts, proposar una prova conjunta d'aquesta classe o encomanar a l'òrgan judicial el nomenament d'un pèrit o expert a aquest efecte. El jutge o tribunal ha de dictar una interlocutòria en què, amb la resolució prèvia de les causes d'oposició que hagi formulat la part executada, ha de resoldre si reconeix els sol·licitants com a compresos en la condemna i, en el cas de condemna de quantitat, l'import líquid individualment reconegut al seu favor, segons les dades, les característiques i els requisits que estableix el títol executiu corresponent.

Després d'això s'ha de dictar una ordre general d'execució.

Contra les resolucions que es dictin en aquest procés d'execució es pot interposar un recurs de reposició, que no suspèn l'execució i no és susceptible de recurs ulterior. Els subjectes que poden resultar beneficiats pel títol executiu i no vulguin exercir la seva acció en el procés d'execució col·lectiu poden formular, si escau, una demanda individual per mitjà del procés declaratiu que correspongui.

Aquesta modalitat d'execució de sentències fermes és aplicable a la resta de títols executius, judicials o extrajudicials, de naturalesa social, estimatoris de pretensió de condemna i susceptibles d'execució individual, i a les sentències fermes o altres títols executius sobre mobilitat geogràfica o modificacions substancials de condicions de treball de caràcter col·lectiu, suspensió del contracte o reducció de la jornada per causes econòmiques, tècniques, organitzatives o de producció (art. 247.2 LRJS).

13.4. Execució de sentències dictades en processos d'impugnació de convenis col·lectius

Les sentències dictades en processos d'impugnació de conveni col·lectiu (art. 163 a 166 LRJS) són executives des que es dictin, no obstant el recurs que contra s'hi pugui interposar, encara que tenint en compte la naturalesa de la pretensió i sense perjudici de les limitacions que es puguin acordar per a evitar o pal·liar perjudicis d'impossible o difícil reparació (art. 166.2 i 303.1 LRJS).

La forma d'execució depèn, no obstant això, de l'abast de la corresponent sentència. Si es limita a declarar la nul·litat total o parcial del que disposa el conveni col·lectiu, no requereix tràmits suplementaris, sense perjudici que els subjectes negociadors procedixin a un nou procés de negociació si ho acorden o ho han pactat; per contra, si escau a la interpretació del conveni, tots els actes d'execució o aplicació d'aquest s'han d'atenir al seu abast i contingut.

13.5. Execució de sentències en processos de tutela de drets fonamentals

Les sentències dictades en processos de tutela dels drets fonamentals i llibertats públiques, incloent-hi la llibertat sindical (art. 177 a 184 LRJS) són executives des que es dicten, no obstant el recurs que s'hi pugui interposar, encara que tenint en compte la naturalesa de la pretensió i sense perjudici de les limitacions que es puguin acordar per a evitar o pal·liar perjudicis d'impossible o difícil reparació (art. 303.1 LRJS).

La forma d'execució depèn així mateix del contingut de la sentència, que pot ser ampli i complex : declaració d'existència o no de vulneració del dret en qüestió, nul·litat radical de la corresponent conducta o actuació, cessament immediat d'aquesta, i restabliment del demandant en la integritat del seu dret. La condemna de fer o no fer s'ha d'executar d'acord amb les regles d'execució pròpies d'aquest tipus d'obligacions, i la condemna a pagar indemnitzacions s'ha d'executar d'acord amb les regles d'execució dinerària. La sentència és immediatament executiva, la qual cosa implica la viabilitat d'execució provisional, en l'espera de la resolució definitiva de l'assumpte.

No hi ha un principi absolut d'executivitat immediata i per això és possible la denegació d'execució provisional fonamentada en una causa legal i en l'existència de circumstàncies de caràcter excepcional que puguin repercutir en una proporció atenedible en drets i interessos de tercers (STC 105/1997).

13.6. Execució de sentències en matèria d'acomiadament col·lectiu

Les sentències dictades en processos d'acomiadament col·lectiu són netament declaratives (es limiten a qualificar l'acomiadament, segons la nova nomenclatura que aporta l'article 124 LRJS, com a ajustat o no ajustat a dret -si concorren o no les causes legals- o, si té caràcter fraudulent, ha vulnerat drets fonamentals o llibertats públiques, no s'ha fet el període de consultes o no s'ha entregat la documentació que indica l'article 51.2 ET, com a nul), sense que puguin entrar a establir condemnes concretes en relació amb les extincions singulars que conformen l'acomiadament col·lectiu.

D'aquesta manera, la redacció legal vigent, tot i que discutible (como es veurà tot seguit), ens porta a entendre que, a la pràctica, són els jutjats socials els qui, mitjançant el procés d'impugnació individual (art. 124.13 LRJS),

han de demanar l'execució de la sentència per la via d'un procés individual d'acomiadament que diu el mateix que la col·lectiva (cosa jutjada), però aplicat a la relació individual, llevat que es plantegi en via individual una qüestió no resolta per la sentència col·lectiva (per exemple, manca de respecte a les prioritats de permanència legals o convencionals).

Això no obstant, com que les sentències de conflicte col·lectiu, d'acord amb els articles 153, 157 i 160.3 LRJS, permeten una declaració de condemna que afecta un col·lectiu genèric, però individualitzable sense necessitat d'un nou litigi (i són plenament executables d'acord amb l'article 247 LRJS), és evident el greuge comparatiu respecte de l'execució de les sentències d'acomiadament col·lectiu, ja que, com ja hem dit, en aquestes cal anar a un procés individual posterior per a demanar l'execució també individual dels "efectes" de la sentència col·lectiva.

13.7. Execució en el procés monitori laboral

L'article 101.c LRJS disposa que, si no hi ha hagut oposició en el termini de deu dies (per escrit i en forma motivada de l'empresari o del FOGASA), el secretari judicial ha de dictar un decret que doni per acabat el procés monitori i l'ha de traslladar al demandant perquè insti el despatx de l'execució. A aquest efecte és suficient amb la mera sol·licitud. Des de la data d'aquest decret, s'ha de meritjar l'interès processal de l'article 251.2 LRJS.

El despatx de l'execució es fa per mitjà d'una interlocutòria, una vegada l'òrgan jurisdiccional comprova la concurrència dels pressupòsits i els requisits processals, la correcció formal del títol executiu i que els actes d'execució que se sol·liciten s'ajustin a la naturalesa i el contingut del títol (art. 239.4 LRJS). La denegació del despatx es fa per mitjà d'una interlocutòria, davant la qual es pot interposar recurs de reposició i posterior suplicació (art. 239.5 LRJS).

Els motius d'oposició al despatx de l'execució són (art. 101.c i 239.4 LRJS):

- Manca de notificació del requeriment de pagament.
- Incompliment dels pressupòsits i requisits processals exigits pel despatx de l'execució.
- Pagament o compliment documentalment justificat.
- Prescripció de l'acció executiva.
- Altres fets impeditius, extintius o excloents de la responsabilitat que es pretengui executar, sempre que hagin esdevingut després de la constitució del títol.
- És inadmissible la compensació de deutes com a causa d'oposició a l'execució.

L'escrit d'oposició s'ha de traslladar a la contrària perquè l'impugni, i es pot celebrar la vista pel tràmit incidental de l'article 238 LJS. La interlocutòria que resol l'oposició a l'execució és susceptible de recurs en reposició, però no en suplicació (art. 101.c LRJS).

L'article 101.c LRJS disposa que des de la data del decret pel qual el secretari judicial dóna per acabat el procés monitori i el trasllada al demandat perquè insti l'execució, es reporten els interessos processals de l'article 251 LRJS i de l'article 576 LEC, consistents en un interès anual igual a l'interès legal del diner incrementat en dos punts o el que correspongui per pacte de les parts o per disposició especial de la llei. Aquest interès és incrementable en dos punts si s'incompleix l'obligació de manifestar béns, hi ha falta de diligència en el compliment de l'executòria o s'oculten elements patrimonials transcendents en la manifestació de béns, d'acord amb l'article 251.2 LRJS. La quantitat en concepte de costes per les quals es despatxi en l'execució no pot superar el 10% de la quantitat objecte de constreyniment en concepte de principal (art. 251.1 LRJS).

D'acord amb l'article 539 LEC, les costes en l'execució són a càrrec de l'executat, sense necessitat d'imposició expressa, però, fins a la seva liquidació, l'executant ha de satisfer les despeses i costes que es vagin produint, excepte les que corresponguin a actuacions que es realitzin a instància de l'executat o d'altres subjectes, que ha de pagar qui hagi sol·licitat l'actuació de què es tracti.

Per acabar, el pagament dels interessos i les costes en l'execució derivada d'un monitori exigeix que el secretari judicial liquidi els interessos i faci la taxació de les costes d'acord amb l'article 269 LRJS. La taxació de costes pot incloure els honoraris o drets d'advocats, procurats i graduats socials, però només els reportats en l'execució, per la qual cosa en aquest tràmit de l'article 269 LRJS no es poden admetre minuts o aranzels pels honoraris o drets reportats durant la tramitació del monitori.

14. Costes en l'execució

Les costes a càrrec de l'executat inclouen les despeses del procés (inserció d'anuncis –llevat que els hagi proposat l'executant, cas en què n'ha de respondre aquest– o edictes, drets de pèrits, dipòsits per a recórrer, còpies i testimonis, drets aranzelaris si són necessaris) i els honoraris d'advocats, graduats socials i procuradors (art. 269.3 LRJS), però no les multes ni els constrenyiments pecuniaris ni les indemnitzacions per danys a tercers.

Les costes són taxades pel secretari judicial (art. 269 LRJS i 243.1 LEC), un cop determinada la quantitat objecte de constrenyiment en concepte de principal, mitjançant diligència d'ordenació.

L'article 243.2 LEC regula les partides que ha de tenir present el secretari judicial en la taxació de costes, indicant que no s'hi han d'incloure els drets corresponents a escrits i actuacions que siguin inútils, superflus o no autoritzats per la Llei, ni les partides de les minutes que no s'expressin detalladament o que es refereixin a honoraris que no s'hagin reportat en el plet. De la mateixa manera, el secretari té la facultat de reduir d'ofici el seu import si excedeix determinats límits (sempre que no s'hagi declarat la temeritat del litigant condemnat a costes), la qual cosa s'ha de coordinar amb el que disposa l'article 394.3 LEC, que, essencialment, estableix que quan s'imposen les costes al litigant vençut, aquest només està obligat a pagar, de la part que correspongui als advocats i altres professionals que no estiguin subjectes a tarifa o a aranzel, una quantitat total que no excedeixi la tercera part de la quantia del procés, per cadascun dels litigants que hagin obtingut aquest pronunciament.

Les costes (i liquidació d'interessos) es poden impugnar en un termini de deu dies (art. 269.2 LRJS i art. 244.1 LEC), per indegudes (trasllat a l'altra part per tres dies) o per excessives (s'ha d'escoltar el col·legi professional). La impugnació es resol mitjançant un decret del secretari Judicial, contra el qual es pot interposar un recurs de revisió davant el jutge. El recurs de revisió no es pot impugnar en suplicació.

Resum

L'execució de sentències forma part del dret constitucional a la tutela judicial efectiva (art. 24 CE), però està subjecta als requisits i les limitacions que imposi el legislador ordinari (LRJS i LEC com a norma supletòria), per exemple en cas de concurs de l'executat (i és competent el jutge mercantil, no el social, fins al tancament de la liquidació del concurs).

Són títols executius les sentències de condemna ferma, els laudes o resolucions arbitrals i acords de mediació, i les resolucions judicials que aprovin o homologuin transaccions judicials.

Són principis de l'execució: principi dispositiu, congruència en l'execució i no gratuïtat, imperativitat i transacció.

És competent el jutjat d'instància que va conèixer sobre l'assumpte (sentència, acord, transacció) per a dictar una interlocutòria d'execució que contingui l'ordre general d'execució i el despatx d'aquesta, i el secretari del mateix jutjat (art. 237.2 LRJS).

En cas de concurs, l'execució de les empreses que hi estiguin sotmeses, des de l'1-9-2004 (Llei concursal vigent) és competència del jutge mercantil del concurs (art. 237.5 LRJS), excepte les execucions iniciades abans de la declaració de concurs i de la fase de liquidació en tot cas, sempre que els béns embargats o travats no siguin necessaris per a la continuació de l'activitat empresarial o professional.

Són parts en l'execució l'executant (qui sol·licita l'execució), l'executat (persona contra la qual es dirigeix l'execució), el Ministeri Fiscal (processos de drets fonamentals), el FOGASA (art. 23 LRJS) i qui tingui un interès legítim i personal, com a creditor o deutor, sense figurar en el títol executiu però que es puguin veure afectats (per exemple, qui respongui personalment d'un deute com a successor de l'executat o com a deutor solidari, o sigui propietari d'un bé afectat pel deute).

En l'execució laboral hi ha tercera de domini, tercera de millor dret i tercera genuïna laboral.

L'acció executiva està sotmesa a certs terminis d'exercici, en concret de *prescripció* (no apreciable d'ofici, que es pot interrompre d'acord amb l'art. 1973 Codi civil, tenint en compte que l'agost és un mes hàbil) i no pas de caducitat. La regla general és un termini d'un any des de la fermesa de la sentència o de

L'acte de conciliació, però en matèria de Seguretat Social (prestacions) el termini pot ser de cinc anys o imprescriptible. En cas d'acomiadaments, el termini general és de tres mesos des de la fermesa de la sentència com a regla general.

L'execució parcial té dos requisits: una sentència judicial recorreguda i que el seu contingut executable no hagi estat combatut, de manera que no cal esperar al resultat del recurs.

L'execució dinerària es pot esquematitzar per fases: localització de béns o drets, embargament i realització forçosa (amb instruments com ara l'embargament, la valoració dels béns i la subhasta); pagament o satisfacció del creditor executant, i declaració d'insolvència del deutor.

El treballador té dret a rebre bestretes a compte, garantides per l'Estat, com a execució provisional. La bestreta no pot superar el 50% de la quantitat objecte de condemna, i en el termini d'un any (des del primer pagament) no es pot percebre més del doble del SMI, incloent-hi la part proporcional de pagues extra (art. 289 LRJS).

L'execució provisional de la sentència d'acomiadament que el declara improcedent (optant l'empresa o el treballador –si li correspon– per la readmissió) o nul es concreta en l'obligació empresarial de pagament dels salaris (la mateixa retribució que cobrava el treballador abans de l'acomiadament) i continuació de prestació de serveis per part del treballador (llevat que l'empresa opti per pagar el salari sense que el treballador presti serveis) mentre duri la tramitació del recurs de suplicació, amb suspensió del dret a la prestació d'atur. Ara bé, no és possible l'execució provisional, en principi, quan l'opció és per la extinció de la relació laboral en cas d'acomiadament improcedent.

Si l'acomiadament és nul, es poden aplicar, en execució provisional, mesures cautelars (art. 79 LRJS), per exemple, en cas d'assetjament (art. 180.4 LRJS), i també les mesures de protecció de les funcions del representant dels treballadors readmès (art. 284.c i 302 LRJS).

Llevat que es desestimi la demanda (acomiadament declarat procedent), una sentència d'acomiadament pot declarar la improcedència (opció entre readmissió o indemnització) o la nul·litat (readmissió). Si l'opció és per a indemnitzar (improcedència), "l'execució de la sentència condueix als tràmits de l'execució dinerària"; si l'opció és per la readmissió (improcedència amb aquesta opció –que es pot anticipar en el mateix acte de judici– o nul·litat), els tràmits es recullen en els articles 278 a 286 LRJS.

Les sentències dictades contra l'Estat, entitats gestores (INSS, SPEE) o serveis comuns de la Seguretat Social (TGSS) o enfront de la resta d'ens públics, les ha de portar a efecte la corresponent Administració o entitat pública "dins el termini de dos mesos a partir de la seva fermesa", termini dins del qual s'ha de justificar el compliment davant l'òrgan jurisdiccional competent.

En matèria de Seguretat Social l'execució provisional és possible: en concret, una sentència que condemni la Seguretat Social a pagar prestacions periòdiques ("pensions") és susceptible de recurs, però executable provisionalment, i l'entitat pública condemnada queda obligada a abonar la prestació, fins al límit de la seva responsabilitat, durant la tramitació del recurs (art. 294.1 LRJS). Si després de la sentència favorable al beneficiari, aquesta és revocada, en tot o en part, no està pas obligat a retornar les quantitats percebudes durant l'execució provisional, ja que conserva el dret a rebre les que corresponguin durant la tramitació del recurs fins a la fermesa de la sentència (art. 294.2 LRJS). Si és una quantitat que es paga una sola vegada (per exemple, incapacitat permanent parcial –que consisteix en 24 mesos de la base reguladora de la prestació–), té dret a demanar bestretes en execució provisional (art. 295 LRJS).

Les sentències dictades en processos de conflicte col·lectiu (art. 153 a 162 LRJS) són executives des que es dictin, no obstant el recurs que s'hi pugui interposar, encara que tenint en compte la naturalesa de la pretensió i sense perjudici de les limitacions que es puguin acordar per a evitar o pal·liar perjudicis d'impossible o difícil reparació (art. 303 LRJS).

Les sentències dictades en processos d'acomiadament col·lectiu són netament declaratives (es limiten a qualificar l'acomiadament, segons la nova nomenclatura que aporta l'article 124 LRJS, com a ajustat o no ajustat al dret o, si té caràcter fraudulent, com a nul), sense que puguin entrar a establir condemnes concretes en relació amb les extincions singulars que conformen l'acomiadament col·lectiu.

Les costes a càrrec de l'executat inclouen les despeses del procés (inserció d'anuncis –llevat que els hagi proposat l'executant, cas en què n'ha de respondre aquest– o edictes, drets de pèrits, dipòsits per a recórrer, còpies i testimonis, drets aranzelaris si són necessaris) i els honoraris d'advocats, graduats socials i procuradors (art. 269.3 LRJS), però no les multes ni els constrenyiments pecuniaris ni les indemnitzacions per danys a tercers.

Exercicis d'autoavaluació

1. L'oposició a l'execució és possible al·legant...

- a) pagament.
- b) prescripció.
- c) infracció processal.
- d) Totes les respostes són certes.

2. L'execució parcial és possible...

- a) només respecte dels pronunciaments de la sentència no impugnats.
- b) respecte de tota la sentència.
- c) en funció del tipus de procés.
- d) Totes les respostes són incorrectes.

3. Pot ser objecte d'embargament...

- a) un bé immoble de l'executat.
- b) un dipòsit bancari de l'executat.
- c) els diners d'un compte corrent de l'executat.
- d) Totes les respostes són correctes.

4. L'execució provisional és possible...

- a) en processos de conflicte col·lectiu.
- b) en processos de tutela de drets fonamentals.
- c) en processos de reclamació de quantitat.
- d) Totes les respostes són correctes.

5. L'execució provisional és possible...

- a) en cas d'acomiadament nul.
- b) en cas d'acomiadament procedent.
- c) en cas d'acomiadament improcedent.
- d) Les opcions a i c són correctes.

6. Una tercera de millor dret...

- a) no existeix en el procés laboral.
- b) és el mateix que la tercera de domini.
- c) és la pretensió d'un tercer a ser reintegrat en el seu crèdit amb caràcter preferent al creditor executant.
- d) és una pretensió executiva que només pot exercir el FOGASA.

7. Es poden pagar interessos i costes amb el sobrant de la subhasta un cop coberta la quantitat objecte de constrenyiment?:

- a) No es poden pagar interessos.
- b) Només es poden pagar costes.
- c) Es paguen només interessos.
- d) Cap resposta és correcta.

8. Una tercera de domini...

- a) no existeix en el dret processal laboral.
- b) és el mateix que la tercera de millor dret.
- c) és una intervenció processal de qui té dret de disposició sobre un bé embagat abans de la trava i sol·licita l'aixecament de l'embargament.
- d) Cap de les respostes és correcta.

9. El tercerista genuí laboral...

- a) és el treballador no afectat per un litigi però al qual el despatx de l'execució pot perjudicar greument (risc de pèrdua del lloc de treball).
- b) sempre és el treballador afectat per un litigi.
- c) no pot demanar la suspensió de l'execució.

d) Cap de les respostes és correcta.

10. Les costes a càrrec de l'executat inclouen...

- a) només les despeses del procés.
- b) només els honoraris d'advocats, graduats socials i procuradors.
- c) els constrenyiments pecuniaris.
- d)** Cap de les respostes és correcta.

11. Són motius d'oposició a l'execució en un monitori laboral...

- a) la manca de notificació del requeriment de pagament i altres fets anteriors o posteriors a la constitució del títol.
- b) el pagament o compliment documentalment justificat.
- c) la compensació de deutes i l'incompliment dels pressupòsits i requisits processals exigits pel despatx de l'execució.
- d)** Cap de les respostes és correcta.

12. En matèria de Seguretat Social...

- a) no és possible l'execució provisional
- b) en cas d'incapacitat permanent parcial, es poden demanar bestretes en execució provisional.
- c) si es cobren prestacions en via d'execució provisional, s'han de retornar si es perd d'instància la sentència en suplicació.
- d)** Cap de les respostes és correcta.

13. En cas d'acomiadament...

- a) si l'opció és per a indemnitzar (improcedència), l'execució de la sentència condueix als tràmits de l'execució dinerària; si l'opció es per a la readmissió (improcedència amb aquesta opció o nul·litat), els tràmits es recullen en els articles 278 a 286 LRJS.
- b) si l'opció és per a indemnitzar (improcedència), l'execució de la sentència condueix als tràmits dels articles 278 a 286 LRJS; si l'opció és per a la readmissió (improcedència amb aquesta opció o nul·litat), s'ha de seguir l'execució dinerària.
- c) sempre és possible l'execució parcial.
- d)** Cap de les respostes és correcta.

14. Declarat un concurs...

- a) no es poden iniciar execucions singulars, judicials o extrajudicials contra el patrimoni del deutor, fins a l'aprovació del pla de liquidació, i poden continuar les execucions laborals en què s'han embargat béns del deutor abans de la declaració del concurs, sempre que no siguin imprescindibles per a la continuació de l'activitat empresarial o professional.
- b) sempre és competent la jurisdicció social per a l'execució.
- c) es poden iniciar execucions singulars, excepte quan els béns embargats no siguin imprescindibles per a la continuació de l'activitat empresarial o professional.
- d)** Totes les respostes són correctes.

15. L'ordre legal de prelación de béns embargables és...

- a) primer joies i obres d'art abans que diners.
- b) primer diners i joies abans que crèdits a curt termini.
- c) primer diners i joies abans que béns immobles.
- d)** primer béns mobles abans que immobles i objectes d'art.

Solucionari

Exercicis d'autoavaluació

1. d

2. a

3. d

4. d

5. d

6. c

7. d

8. c

9. a

10. d

11. b

12. b

13. a

14. a

15. c

Bibliografía

- Blasco Pellicer, A.** (dir.) (2013). *El proceso laboral (tomo II)*. València: Tirant lo Blanch.
- Blasco Pellicer, A.** (dir.) (2004). *Ejecución provisional en el orden social tras la nueva LEC*. València: Tirant lo Blanch.
- Díaz De Rábago, M.** (2012). "Novedades en materia de recursos y ejecuciones". *Aranzadi Social* (núm. 10).
- Escudero Moratalla, J. F.** (2003). *La ejecución laboral*. Barcelona: Bosch.
- González Pillado, E.** (1999). *La acumulación de ejecuciones en el proceso laboral*. València: Tirant lo Blanch.
- Lousada Arochena, J. F.** (2012). "La acumulación de acciones, procesos, recursos y ejecuciones en la Ley Reguladora de la Jurisdicción Social". *Aranzadi Social* (núm. 3).
- Monereo Pérez, J. L.** (dir.) (2012). *Manual de Derecho Procesal Laboral (teoría y práctica)*. Pamplona: Aranzadi.
- Navarro Nieto, F.** (2005). *La ejecución judicial de la readmisión en los despidos*. València: Tirant lo Blanch.
- Olarte Madero, F; Magraner Gil, J.** (2004). *Las costas e intereses procesales en la ejecución laboral*. València: Tirant lo Blanch.
- Orellana Cano, A. M.** (dir.) (2005). *La ejecución laboral*. Madrid: CGPJ.
- Ortega Pinto, L.** (2012). "Novedades en el proceso de ejecución". *Aranzadi Social* (núm. 9).
- Plaza Golvano, S.** (2004). *La ejecución provisional de sentencia en los procesos laborales de despido*. València: Tirant lo Blanch.
- Soriguera Serra, A.** (2003). *Doctrina, jurisprudencia y práctica de la ejecución provisional de sentencias laborales*. València: Tirant lo Blanch.
- Tascón López, R.** (2005). *La ejecución de obligaciones de hacer y no hacer en el orden social de la jurisdicción*. Granada: Comares.